Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).
ТЭЛЕФОНЫ: Выдавецтва—№ 478. Рэдактара—№ 709.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: [illegible]
ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: [illegible]
ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: [illegible]

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА у канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.
[illegible] кантораю газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

КОШТ НУМАРУ 5 кап.

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 141 (2329) Чацьвер, 21-га чэрвеня 1928 г.

Самакрытыка і праца на вёсцы.

[illegible]

Нобіле яшчэ ня знойдзен.

РЫМ, 19-6. Агенцтва Стэфані паведамляе: [illegible]

НІЯКІХ ВЕСТАК АД АМУНДСЭНА.

ОСЛО, 19-6. Нарвэскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе, [illegible]

ПАД ЗНАКАМ ВЫКРЫВАНЬНЯ МЕНШАВІЦКАГА ЗДРАДНІЦТВА.

Агульнафранцуская канфэрэнцыя кампартыі.

ПАРЫЖ, 19-6. Учора адчынілася агульнафранцуская канфэрэнцыя кампартыі. [illegible]

Рабаўнікі з „Банку дэ-Франс" бяз маскі.

НЬЮ-ЁРК, 19-6. [illegible]

30.000 каапэрац. дэманстрацыя ў Празе

ПРАГА. [illegible]

Савецка-шведзкае каапэрацыйнае супрацоўніцтва.

СТАКГОЛЬМ, 17-6. [illegible]

Літва дамагаецца Вільні.

КОЎНА, 19-6. Як паведамляюць газэты, прэм'ер Вальдэмарас [illegible]

РАБОЧАЯ РЭВАЛЮЦЫЯ У ГРЭЦЫІ.

ВА ЎСІХ ГАРАДОХ ВУЛІЧНЫЯ БОЙКІ РАБОЧЫХ З ВОЙСКАМ.

Дамаганьні паўстаўшых рабочых.

ВЕНА, 19-VI. Згодна надасланых праз Белград паведамленьняў з Атэн, грэцкая канфэдэрацыя працы перадала ўраду 17-га чэрвеня ультыматыўныя патрабаваньні бастуючых, пагражаючы ўсеагульнаю забастоўкаю, калі гэтыя патрабаваньні ня будуць здаволены. **БАСТУЮЧЫЯ ДАМАГАЮЦЦА: заснаваць рабочы кантроль, правесьці рэформу сацыяльнага страхаваньня, неадкладна вызваліць арыштаваных камуністычных дэпутатаў і бастуючых рабочых, расьсьледаваць гвалтоўныя ўчынкі паліцыі.**

Як паведамляюць далей з Белграду, ва ўсіх гарадох Грэцыі па вуліцах нясупынна праходзяць вайсковыя патрулі ў поўнай паходнай гатоўнасьці. Паліцыя без разбору арыштоўвае ўсіх «западозраных».

У Салоніках і ў Кавале зачынены ўсе гандлёвыя прадпрыёмствы; цэны на харчовыя прадукты нячувана ўзьняліся. У Кавале 17-га чэрвеня здарылася новая стычка між рабочымі і войскам. Як сярод рабочых, так і сярод салдат шмат параненых і забітых. Урад наладжвае з вайсковых служачых «тэхнічную дапамогу» (штрэйхбрэхерская арганізацыя), вадаправод і электрычныя станцыі ў Атэнах, Пірэі і Салоніках абслугоўваюцца салдатамі.

У Драме, Пірэі і Кавале бастуючыя хацелі перашкодзіць распачаць працу штрэйхбрэхерам, якія знаходзіліся пад аховаю войска. У зьвязку з гэтым, у Драме ўчора былі вулічныя бойкі між рабочымі і войскам, з абодвых бакоў шмат забітых і параненых; рабочыя ўмацаваліся на барыкадах. Прафсаюзы рабочых праводзяць перамовы з саюзамі служачых, каб абвясьціць забастоўку салідарнасьці.

Ваенны міністр хоча зброяй прыдушыць забастоўку.

ВЕНА, 20-6. Згодна паведамленьням Юга-Слаўскіх газэт, у многіх гарадох Грэцыі забастоўка разгарнулася на прадпрыёмствы, якія абслугоўваюць патрэбы першай неабходнасьці.

Саюзы, якія прымаюць удзел у забастоўцы, заклікаюць маракоў далучыцца да забастоўкі. Арганізацыі дзяржаўных служачых склікалі ў шэрагу гарадоў канфэрэнцыі для вырашэньня пытаньня аб далучэньні да забастоўкі.

Урад пагражае дзяржаўным служачым суровымі рэпрэсіямі. **Грэцкі ваенны міністр даў распараджэньне падрыхтаваць да баявой гатоўнасьці два палкі пяхоты і накіраваць у Пірэй.**

Урад спрабуе падтрымліваць чыгуначныя зносіны пры дапамозе войска.

З учарайшага дню частковыя забастоўкі выбухнулі ў Патрасе, Фоло, Агрынійне і на высьпе Тамота. Забаставалі пекары, і ў горадзе адчуваецца недахват хлеба. Ёсьць небясьпека, што выбухнуць бунты галодных. У Кабале, дзе выбухнула першая забастоўка рабочых тытуновых фабрык, ажыцьцёўлен адзіны фронт між камуністамі і рэфармістамі.

«Нэйэс-Вінэр Тагеблят» паведамляе, што на ўчарайшым пасяджэньні выканаўчага камітэту канфэдэрацыі працы пастаноўлена ліквідаваць стыхійныя забастоўкі абвесьціць у чэцьвер усеагульную забастоўку.

НОВЫ ЦАРОК МАНЧЖУРЫІ.

ПЕРШЫЯ ЯПОНСКІЯ НАСТАЎЛЕНЬНІ.

ТОКІЁ, 19-6. Прадстаўнік японскага генэральнага штабу ў гутарцы з карэспандэнтам агенцтва Сімбун Рэнго заявіў пакопт назначэньня Чжан-Сюэ-Ляна (сын Чжан-Цзо-Ліна) галоўнакамандуючым мукдэнскімі арміямі так: „Чжан-Сюэ-Лян, магчыма, вельмі малады для такое пасады (нарадзіўся ў 1898 г.). Аднак, калі ён ня будзе, падобна Чжан-Цзо-Ліну, выказваць празьмернае ганарлівасьці, будзе працаваць над культурным разьвіцьцём Манчжурыі і будзе паважаць спэцыяльныя інтарэсы Японіі ў Манчжурыі, дык адносіны Японіі з паўночным Кітаем будуць лепшымі, чымся пры Чжан-Цзо-Ліне".

ПЕРАМОВЫ ПРАДСТАЎНІКОЎ МУКДЭНУ З НАНКІНЦАМІ.

Шанхай, 19-6. Афіцыйнае агенцтва нанкінскага ўраду паведамляе, што ў Нанкін прыехаў прадстаўнік Чжан-Сюэ-Ляна Лі-Сі-Шан і прадстаўнік Ян-Ю-Ціна Хан-Лін-Чун для перамоў з прадстаўнікамі нанкінскага ўраду аб падначаленьні мукдэнскіх лідэраў Нанкіну.

КАМУНІСТЫЧНЫЯ ВОЙСКІ Ў ХУНАНІ.

Шанхай, 19-6. *З Чанша паведамляюць, што горад Нінвюнсян (правінцыя Хунань) „трэці раз перайшоў ў рукі камуністаў, якімі кіруе Чжоу-Вэн".*

Новы мукдэнскі галоўнакамандуючы.

ПЕКІН, 19-6. Як паведамляе агенцтва „Ніпон Тэмпо", цывільны губарнатар Мукдэну наведаў консульскі корпус і афіцыйна паведаміў яму аб сьмерці Чжан-Цзо-Ліна і аб пераходзе пасады галоўнакамандуючага мукдэнскай арміяй да Чжан-Сюэ-Ляну (сыну Чжан-Чзо-Ліна).

* * *

ПЕКІН, 18-6. Пекінскі генэрал—дырэктар пошт—прапанаваў паштоваму кіраўніцтву ў Мукдэне выконваць загады нанкінскае ўлады.

Нанкін „мірна" заваёўвае Мукдэн.

ПЕКІН, 18-6. З Пекіну выехалі ў Мукдэн 2 генэралы, каб «перакanaць лідэраў мукдэнскае групоўкі падначаліцца нанкінскаму ўраду» у іншым разе ўпаўнаважаныя павінны папярэдзіць іх, што нанкінскі ўрад „ужыве ваенныя захады".

Камуністычныя арганізацыі ў Нанчане і Сватоу.

ШАНХАЙ, 18-VI. У Нанчане (галоўны горад правінцыі Цьвянсі) і Сватоу (порт на ўзьбярэжжы Гуандунскае правінцыі), нібыта, выкрыты нелегальныя арганізацыі кампартыі. У абодвых гарадох учынены арышты асоб, западазроных у прыналежнасьці да кампартыі. **У Нанчане пакарана сьмерцю 2 камуністы.**

Чан-Кай-Шы вярнуўся з „адстаўкі".

ШАНХАЙ, 18-VI. Чан-Кай-Шы вярнуўся ў Цянцьзін і, забраўшы назад сваю заяву аб адстаўцы, распачаў выконваць свае абавязкі.

АНТЫСАВЕЦКІ ПАКЛЁП ЯПОНСКАЕ ПРЭСЫ Ў МАНЧЖУРЫІ.

ДЫМАВАЯ ЗАСЛОНА ЯПОНІІ ДЛЯ ЎЛАСНЫХ АГРЭСЫЎНЫХ МЭТ.

ХАРБІН, 18-6. У працягу апошняга тыдню харбінскі японскі орган «Харбін Ніцы-Ніцы» надрукаваў некалькі артыкулаў з паклёпамі аб падрыхтоўцы савецкага ўраду нібыта да ваеннага захопу Хулунбуірскае акругі ў Манголіі, сумежнае з раёнам Кітайска-Ўсходняе чыгункі. У сваіх вымыслах газэта спамінае прозьвішчы генэральнага консула СССР у Харбіне Аболціна, нам. старшыні праўленьня Кітайска-Ўсходняе чыгункі Лашэвіча і старшыні праўленьня Дальбанку Барыскіна, наведаўшых нядаўна Аршанскі курорт і пацярпеўшых пры аўтамабільнай катастрофе. Газэта заяўляе, што нібы гэтае падарожжа было распачата з мэтаю „спатканьня з агентамі Фын-Юй-сяна, каб перадаць ім тры міліёны даляраў".

Гэтымі днямі газэта агаласіла вялікі артыкул, у якім піша: «Калі ў зьвязку з становішчам паўночцаў і выбухам у поезьдзе Чжан-Цзо-ліна ў 3-х усходніх правінцыях настаў трывожны час, дык СССР пачала перакідаць войска. Чырвоная Расея задумала захоп Хулунбуіру праз падначаленьне гэтае акругі Ургінскаму ўплыву Ургі. (сталіца Мангольскае рэспублікі). Савецкая частка адміністрацыі Кітайска-Ўсходняе чыгункі, прызнаўшы неабходным арганізаваць у гэтай акрузе базу для змовы, выбрала для гэтае мэты курорт Аршан. Пад выглядам упарадкаваньня гэтага курорту, з касы Кітайска-Ўсходняе чыгункі адпушчаны вялізныя сродкі. Падарожжа на курорт мела на мэце выявіць прыгоднасьць шляхоў для ваенных патрэб.

У зьвязку з палітычнай кампаніяй «Харбін Ніці-Ніці» генэральны консул СССР у Харбіне т. Аболцін зьвярнуў увагу японскага генэральнага консула ў Харбіне на правакацыйную антысавецкую кампанію, якая вядзецца за апошні час японскаю прэсаю ў Манчжурыі.

Спыняючыся на паклёпах японскага друку ў Манчжурыі, харбінская савецкая газэта «Молва» піша: «Бязумоўна, што гэтыя абвінавачаньні проці СССР выходзяць з нейкіх аўтарытэтных для японскага друку колаў, якія пакуль што застаюцца невядомымі. Гэтая кампанія мапы вядзецца водлуг поўна выдуманага пляну. Гэта свайго роду псыхалёгічная дымавая заслона, пры дапамозе якое актыўныя дзеячы японскае агрэсіі ў Манчжурыі спрабуюць схаваць свой твар і накіраваць увагу кітайскае грамадзкасьці па фальшывым адрасе".—

„ПЛЯНЫ ЛІГІ АБ РАЗБРОЕНЬНІ НЕАБАВЯЗКОВЫ ДЛЯ АНГЛІІ".

ЛЁНДАН, 19-6. Агенцтва Рэйтэра паведамляе: «Лёрд Сэсіль падаў у палату лёрдаў рэзалюцыю з пажаданьнем, каб сэсія падрыхтоўчае камісіі да канфэрэнцыі аб разброеньні адбылася ў хуткім часе.

Абасноўваючы гэтую рэзалюцыю, лёрд Сэсіль заявіў, што камісія практычна не рабіла нічога «Ліга Нацый,—сказаў ён,—павінна зрабіць што-небудзь, каб давесьці, што яна здольна брацца за ўсе буйныя праблемы, без вырашэньня якіх нельга забясьпечыць міжнародны спакой і ажыцьцёвіць разброеньне».

Ад імя ўраду лёрду Сэсілю адказваў лёрд Кешэндэн, які заявіў, што расчараваньне лёрда Сэсіля натуральнае, але няма патрэбы лічыць, што хто-небудзь у гэтым вінен. Цяжкасьць у тым, што калі саступаюць адной дзяржаве, дык выяўляецца, што гэта супярэчыць інтарэсам іншае дзяржавы. Абавязацельства аб разброеньні, якое ёсьць у статуце Лігі Нацый, павінна быць падначалена інтарэсам нацыянальнае безапаснасьці. Рада Лігі павінна распрацаваць плян разброеньня, але ніводная дзяржава не абавязана згаджацца з гэтымі плянамі.

Нарэшце, лёрд Кешэндэн рашуча пярэчыў проці погляду лёрда Пармура (сябра рабочае партыі), які лічыць, што Англія перашкаджала прагрэсу разброеньня праз абструкцыю. „Мы зрабілі значна больш у галіне практыкі разброеньня, чымся якая-небудзь іншая дзяржава"—заявіў Кешэндэн.

Выклікаючы тон польскае прэсы,

ВАРШАВА, 18-6. Наконт апошняе ноты тав. Чычэрына афіцыёз «Эпока» заяўляе, што нота „належыць да сэрыі савецкіх дыплёматычных дакумантаў, якія пішуцца для таго, каб абвастрыць дачыненьні. Не зважаючы на ўжытыя польскім урадам захады, савецкі ўрад патрабуе новых рашучых крокаў у адносінах да эмігрантаў і заяўляе, што не можа лічыць пытаньне вычарпаным у здавальняючым сэнсе. Савецкі ўрад ня лічыцца з тымі інфармацыямі, якіх ён сам вгаоіў. Пры такіх дыплёматычных мэтадах нельга дасягнуць добрасуседзкіх адносін".

Іншыя польскія газэты на розныя манеры гавораць пра «нахабнасьць» ноты т. Чычэрына.

Падаплёка выступленьняў пана Залескага.

(З перадавіцы „Праўды").

«Праўда» ў перадавіцы над загалоўкам—„Пан Залескі і яго праца па „гарантыях спакою"—піша:

У часе свайго нядаўнага падарожжа ў Парыж і ў Брусэль пан Залескі, міністр замежных спраў Польшчы, палічыў патрэбным зрабіць некалькі заяў па пытаньнях эўрапейскае палітыкі, заяў, якія выклікалі жвавае рэха ў друку розных краёў.

Як водзіцца, галоўнаю тэмаю выступленьняў было пытаньне пра «найлепшыя гарантыі доўгага міру».

Найлепшая „гарантыя доўгага міру" складаецца, на думку пана Залескага, з далейшае акупацыі Рэйнскае вобласьці. «Лёгка эвакуаваць правінцыю,—разважае пан Залескі,—але вельмі цяжка заняць яе ізноў, калі другі бок ня выконвае абавязацельстваў". Пан Залескі дапушчае эвакуацыю Рэйнскае вобласьці толькі пры ўмове, калі на Нямеччыну будуць ускладзены такія фінансавыя абавязацельствы, якія заменяць сабою акупацыю".

Яшчэ больш сьлізкаю і небясьпечнаю трэба прызнаць тую частку заяў Залескага, дзе ён варочваўся да ідэі так званага „усходняга Лёкарно". У зьвязку з эвакуацыяй Рэйнскае вобласьці Польшча жадае вымусіць ад Нямеччыны адмову ад усякае спробы перагляду ўсходніх межаў. Але размовы пра „гарантыі на Ўсходзе" маюць і другі бок. Даволі зазначыць на непрыстойны выбрык кракаўскае газэты, якая мела нахабнасьць загаварыць пра такія „гарантыі" для Польшчы, якія непасрэдна зводзяцца да парушэньня тэрытарыяльнае недатычнасьці Савецкага Саюзу. Газэта кракаўскіх чорнасоценцаў, натхнёная прамовамі таго-ж пана Залескага, марыць пра акупацыю часткі савецкае тэрыторыі, а ў польскім сойме чуюцца заклікі да адабраньня Украіны ад Савецкага Саюзу і рэвізіі Рыскага ўгавору.

У свой час пры падпісаньні Лёкарнскага ўгавору Польшча ня здолела дамагчыся жаданых для яе „гарантый". Тады ёй у гэтых адносінах не пашла насустрач Англія. Цяпер, як відаць, польскі ўрад мае нейкія падставы спадзявацца на больш уважлівыя адносіны да сваіх дамаганьняў.

Польскі ўрад спрабуе выкарыстаць сучасную сітуацыю. Ён тым больш настойліва можа дамагацца безагаворачнага падтрыманьня Польшы Францыяй, што для тае ствараецца пагроза страціць свой уплыў на Польшчу і саступіць месца для ангельскага канкурэнта.

Польскія фашысты памыліліся.

ПРАЦОЎНЫЯ МАСЫ САВЕЦКАЕ УКРАІНЫ ГАТОВЫ ДА АДПОРУ ПАСЯГАНЬНЯМ НА СВАЮ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦЬ.

Мітынг працоўнае інтэлігенцыі ў Харкаве.

ХАРКАЎ, 19-6. Учора адбыўся мітынг пратэсту працоўнае інтэлігенцыі проці варожых выступленьняў польскага фашызму, якія мелі месца ў апошні час у адносінах Савецкага Саюзу і савецкае Украіны (выступленьне Лявіцкага і іншых у польскім сойме).

Сход аднадушна ўхваліў рэзалюцыю, дзе зазначана: „Рад фактаў, якія мелі месца ў апошні час у польскай рэспубліцы, сьведчаць пра рост варожых намераў проці СССР сярод кіруючых колаў тае дзяржавы, якой, згодна плянаў імпэрыялістаў, прызначана роля непасрэднае зброі вайны з намі.

Мы заяўляем, што ТОЛЬКІ ПАД КІРАЎНІЦТВАМ ПРАЛЕТАРСКАЕ ДЫКТАТУРЫ ТОЛЬКІ Ў ШЧЫЛЬНАЙ СУВЯЗІ З ІНШЫМІ САВЕЦКІМІ РЭСПУБЛІКАМІ ПРАЦОЎНЫЯ УКРАІНЫ АДСТАЯЛІ І БУДУЦЬ АБАРАНЯЦЬ СВАЮ НАЦЫЯНАЛЬНУЮ НЕЗАЛЕЖНАСЬЦЬ, СВАЁ ГАСПАДАРЧАЕ І КУЛЬТУРНАЕ РАЗЬВІЦЬЦЁ. МЫ НЯЎХІЛЬНА СТАІМО НА „ВАРЦЕ СВАЁЙ САВЕЦКАЙ БАЦЬКАЎШЧЫНЫ І ГАТОВЫ РАЗАМ З УСІМІ ПРАЦОЎНЫМІ ДАЦЬ АДПОР УСІМ ПАСЯГАНЬНЯМ НА НАШАЕ БУДАЎНІЦТВА І ЎЛАДУ ПРАЦОЎНЫХ".

Новы багаты пласт вугалю.

АРЦЁМАЎСК, 19-6. На тэрыторыі закладзенае летась у Лісічанску капальні імя Войкава выкрыт магутны пласт высокаякаснага вугалю. Распрацоўка яго будзе распачата сёлета.

Капальня імя Войкава дасьць 35 тысяч тон вугалю ў год.

ПАЎТАРЫ ТЫСЯЧЫ НОВЫХ КАНТРОЛЬНЫХ КАМІСІЙ.

Масква. Часовыя кантрольныя камісіі з'эканомілі ў нашай прамысловасьці больш 900 тысяч рублёў.

Згодна загаду УЦСПС, а таксама ВСНГ СССР, на прадпрыёмствах насноўваецца больш 1500 новых кантрольных камісій. ЦК саюзу распачаў ужо падрыхтоўчую працу да арганізацыі іх.

Зорачны мото-велопрабег.

МАСКВА, 20-6. Арганізацыйны камітэт усесаюзнае спартакіяды пры ЦВК СССР ухваліў арганізаваць усесаюзны зорачны мото-вело-прабег. Фініш прабегу адбудзецца 11 жніўня на скакавым іпадроме ў Маскве.

У АПОШНІ ЧАС.

(Атрымана а 1-й гадз. уночы).

Вобыск у савецкім консульстве ў Цяньцьзіне.

ПЕКІН, 20-6. Сёньня паліцыя разам з прадстаўніком генэрала Фу-Цзо-І зрабіла вобыск у савецкім консульстве ў Цяньцьзіне. Быў прад'яўлен ордэр на вобыск, падпісаны генэралам Фу-Цзо-І і заявілі, што ўлада атрымала весткі, згодна якіх савецкае консульства хавае кітайскіх камуністаў, зброю і літаратуру.

Вобыск ня даў ніякіх вынікаў. У габінэце генэральнага консула вобыск не рабіўся. Намесьнік генэральнага консула тав. Грыгор'еў даручыў пратэст Фу-Цзо-І.

Які ўрад будзе ў Нямеччыне.

Прэзыдэнт Нямецкае рэспублікі Гіндэнбург даручыў Гэрману Мюльлеру, лідэру сацыял-дэмакратычнае фракцыі рэйхстагу, скласьці новы ўрад. Гэрман Мюльлер, зразумела, ахвотна згадзіўся заняць пасаду рэйхсканцлера, тым больш, што яму ня прыдзецца вельмі працаваць, каб скласьці «адпаведны» габінэт міністраў.

Ужо два тыдні таму назад „Бэргвэркс Цэйтунг", орган цяжкае індустрыі, пісаў, што, уласна кажучы, пры сацыял-дэмакратычным урадзе можна весьці палітыку ў інтарэсах прамыслоўцаў таксама добра, як і пры дапамозе буржуазнага блёку. Можна нават паставіць пытаньне, што, уласна, такое асаблівае зрабіў урад буржуазнага блёку для прамыслоўцаў? Бо, напрыклад, назваў-жа Гуго Стынес адзін з самых вялікіх сваіх параходаў імем лідэра нямецкіх прафсаюзаў Арла Легіена, таму, што ён разумеў, якія вялікія паслугі гэтага „рабочага правадыра" перад нямецкімі прамыслоўцамі. А колькі яшчэ ёсьць такіх Легіенаў сярод нямецкіх сацыял-дэмакратаў? Тодар Лейпарт, сучасны старшыня нямецкае рады прафсаюзаў, ужо пасьпяшаўся агаласіць артыкул, у якім ён даказвае, што вялікая кааліцыя сацыял-дэмакратаў з партыяй цэнтру, дэмакратамі і нямецкай народнай партыяй адпавядае інтарэсам рабочае клясы.

Адным словам, усё ідзе добра, зьдзелка за сьпіною і за кошт нямецкага пралетарыяту ўжо не сустракае перашкодаў. Нямецкая буржуазея ўжо адносіцца з поўным давер'ем да „сваёй" сацыял-дэмакратыі і да «сваіх» прафсаюзных лідэраў. Да таго-ж цэнтральны камітэт нямецкае сацыял-дэмакратычнае партыі пастанавіў не абцяжарваць свабоды чыннасьці сваіх будучых міністраў высоўваньнем мінімуму патрабаваньняў пры фармаваньні новага ўраду. Аб тым, што трэба будзе правесьці ў інтарэсах рабочае клясы, можна будзе згаварыцца з іншымі ўдзельнікамі кааліцыі пазьней, калі міністэрства ўжо будзе арганізавана.

Буржуазныя партыі не абмяжоўваюцца гэтымі патрабаваньнямі: яны патрабуюць большага, чымся эсдэкі. Так, напр., партыя цэнтру патрабуе, каб у дэклярацыі ўраду зьмяшчалася прызнаньне школьнага конкордату (падначаленьне школы—царкве), а баварская народная партыя патрабуе, каб ёй далі гарантыю, што ня будзе праведзен закон аб адзінай нямецкай дзяржаве, г. зн. ня будзе зьнішчана самастойнасьць па асобных уваходзячых у нямецкую рэспубліку саюзных дзяржаў. Разумеецца, буржуазныя партыі гэтыя ласыя кавалачкі атрымаюць ад габінэту Гэрмана Мюльлера.

Каго яшчэ з сацыял-дэмакратаў, апрача ўжо выпрабаванага ёю Мюльлера, прыме буржуазея, яшчэ дакладна невядома. У гэтай выдатнай кааліцыі мы, бязумоўна, убачым «незаменных» Штрэзэманаў і генэрала Грэнэра. Абодвы яны пажаданыя таварышы па кааліцыі для сацыял-дэмакратаў. Каб даць адпаведную апору гэтым абодвым экзэмплярам нямецкага лібэралізму, капіталісты з трэстаў і банкаў зараз працуюць над аб'яднаньнем чорна-чырвона-залатога (рэспубліканскага) і чорна-бела-чырвонага (манархічнага) крыла нямецкага «лібэралізму» (дэмакратычнае і народнае партыі) у адзіную фракцыю ў рэйхстазе. Адным словам, так падрыхтоўваецца шлях, па якім сацыял-дэмакраты «павядуць рабочых без рэвалюцыі і без небясьпекі для буржуазіі да сацыялізму». Можна з упэўненасьцю сказаць, што шырокія пласты сацыял-дэмакратычных мас паўстануць супроць падобнай палітыкі сваіх правадыроў. Нямецкія пралетарскія масы аддалі свае галасы сацыял-дэмакратам ні ў якім разе не на тое, каб гэта партыя заключала кааліцыю са сьмяротнымі ворагамі пралетарыяту дзеля працягу і замацаваньня палітыкі буржуазнага блёку.

Камуністычная партыя Нямеччыны заклікала ўжо працоўных гораду і вёскі змагацца за 8-мігадзінны рабочы дзень, за падвышэньне зарплаты, супроць ашуканства трацейскіх судоў, супроць палітыкі дарагоўлі, каб зрабіць немагчымай гэту новую кааліцыю, кааліцыю народнага ашуканства. На месца кааліцыі павінна быць пастаўлена барацьба клясы супроць клясы.

Гэрман Мюльлер аднойчы ўжо выклікаў абурэньне бэрлінскага пралетарыяту сваёй здрадніцкай палітыкай. У 1916 годзе абураныя работніцы і жонкі рабочых штурмавалі рэдакцыю «Форвэртс», калі Гэрман Мюльлер, як адданы лёкай ваенщчыны, поўзаў перад фэльдмаршалам Гіндэнбургам і ўмаўляў рабочых ісьці на бойню. Зараз Гіндэнбург зноў прызнаў яго адпаведным чалавекам для арганізацыі здрадніцтва рабочай клясе ў буйным маштабе. Аднак, зараз шырокія колы рабочае клясы ўжо ведаюць, што спробаў і папярэджаньняў мала, каб зьнішчыць сыстэму ашуканства, што для гэтага патрэбна ўпартая і энэргічная барацьба ўсяе рабочае клясы. Урад Гэрмана Мюльлера, бязумоўна, дапаможа таму, каб нямецкая рабочая кляса хутчэй зразумела гэту неабходнасьць барацьбы і распачала адпаведную дзейнасьць.

Ф. ГЭККЕРТ.

(Член Палітбюро нямецкае кампартыі).

Справа шахцінскіх контр-рэвалюцыянэраў.

ФАКТЫ ПРАЦЫ ШКОДНІКАЎ У ХАРКАЎСКІМ І МАСКОЎСКІМ ЦЭНТРАХ.

Сувязь шкодніцкіх цэнтраў з заграніцаю.

МАСКВА. На раніцім пасяджэньні шахцінскага працэсу 19-га чэрвеня адбываецца далей допыт Кржыжаноўскага. Водлуг яго слоў, у першы момант шкодніцкая арганізацыя паказалася яму «органам праўавое абароны інтарэсаў інжынэрства». Ён не адхіляе, што ў гэтай асаблівай арганізацыі была вялікая канспірацыя, сувязь з ранейшымі гаспадарамі і фінансаваньне арганізацыі з іх боку, але шкодніцкіх задач арганізацыі ён тады не разумеў.

Аднак, у далейшым выясьняецца, што Кржыжаноўскі ведаў ня толькі склад арганізацыі, але і структуру яе.

На чале арганізацыі, як кажа Кржыжаноўскі, было бюро з «Матава, Баяршынава, Бахтыярава, Субановіча і Мяшкова». „Душою арганізацыі“ былі Матаў і Бахтыяраў. Да ліку належаўшых да маскоўскага цэнтру падсудны адносіць Рабіновіча.

— З якімі ўстановамі была зьвязана арганізацыя заграніцаю? Што такое «палітычны дэпартамант»,—вы пра яго чулі?
— Гэта ў Францыі.
— З ім арганізацыя была зьвязана?
— Думаю, што была.
— А што такое 2-е аддзяленьне генэральнага штабу? З ім таксама былы сувязь?
— Гэта я таксама лёгічна меркаваў?
— А дзе паліцэй-прэзыдыум?
— У Бэрліне.
— З ім таксама была сувязь?
— Думаў, што была.

Шкодніцкая „партыя“ і шкодніцкі „камсамол“.

У далейшым Кржыжаноўскі сазнаецца, што чуў шмат імёнаў заграничных гаспадароў ад сяброў арганізацыі, якія мелі з імі сувязь.

З паказаньняў Кржыжаноўскага падрабязна высьвятляецца сувязь харкаўскага цэнтру з пэрыфэрыяй на Донвуглі, гэтая сувязь ажыцьцяўлялася, як зазначае падсудны, праз галоўных інж. Акрамя арганізацыі старых інжынэраў, водлуг слоў Кржыжаноўскага намічалася таксама арганізацыя маладых інжынэраў, нешта накшталт «шкодніцкага камсамолу».

Твар падсуднага Гарлецкага.

МАСКВА, 19-6. На вячэрнім пасяджэньні суду па шахцінскай справе 19-га чэрвеня пасьля допыту Чынакала, суд пачынае апытваць Гарлецкага.

Прозьвішча Гарлецкага ня раз спаміналася ўжо ў ходзе судовага сьледзтва. У паказаньнях Беразоўскага ён фігуруе ў ролі аднаго з асноўных зьвеньняў арганізацыі, якія зьвязвалі яе харкаўскую верхавіну з прамысловымі галінамі. Праз Гарлецкага ішлі ў кіраўніцтва руднікоў шкодніцкія дырэктывы. Праз яго-ж разьмяркоўваліся сярод інжынэраў-шкоднікаў і грошы ад ранейшых гаспадароў.

Гарлецкі ня прызнаў сябе вінаватым на папярэднім сьледзтве, не прызнае і цяпер.

У апошні час Гарлецкі загадваў у Донвуглі аддзелам механізацыі, замяніўшы на гэтай пасадзе ранейшага загадчыка Чынакала. Да вайны Гарлецкі зарабляў да 24 тысяч у год, а перад самаю рэвалюцыяй—да 35 тысяч. Меў зазапашваньня да 30 тысяч. Гарлецкі ў пэрыяд рэвалюцыі браў удзел у некалькіх зьездах горнапрамыслоўцаў—у харкаўскім у 1917 годзе, у нарадах у савеце зьезду у Растове ў 1919 г. і ў канцы таго-ж 1919 г. у новачаркаскім зьездзе горнапрамыслоўцаў. Новачаркаскі зьезд адчыняў сам атаман Красноў і гаварыў палітычную прамову. Яму адказалі, зразумела, у адпаведным тоне.

У зьвязку з паказаньнямі Гарлецкага судовая прысутнасьць агалашае прывітаньне данскому атаману Краснову, ухваленае новачаркаскім зьездам, аб якім апавядае падсудны: „Данскія горнапрамыслоўцы, сабраўшыся на свой арганізацыйны зьезд, вітаюць «героя данскае арміі і яе выдатнага правадыра, данскога атамана Краснова... Данскія горнапрамыслоўцы сьцьвярджаюць дасканалае веданьне вайсковае справы, выяўленае атаманам Красновым у барацьбе з ворагам», «ваенныя таленты» і «патрыётызм». У прывітаньні-ж адзначана, што ён „сваёю крывёю закладае асновы адраджэньня адзінае і непадзельнае Расеі“. У прыватнасьці, зьезд адзначае ролю атамана Краснова ў „справе адраджэньня прамысловага жыцьця Расеі, у тым ліку і жыцьця горнапрамысловых раёнаў“ і абяцае ўжыць усе захады для таго, каб аказаць яму неабходную дапамогу.

Каму-ж верыць.

Гарлецкі не адхіляе, што ў 1918-19 г. гутаркі аб звароце старых гаспадароў між інжынэрамі былі, але заўвярае, што пачынаючы з 1920 г. у працягу некаторага пэрыяду ён ніякага дачыненьня да справы шкодніцтва ня меў, нікога з горных інжынэраў ня бачыў і ніякіх гутарак ня вёў. З інжынэраў, з прозьвішчамі якіх зьвязвае яго дзейнасьць акт абвінавачаньня, ён лепш усяго ведаў Калганава і Беразоўскага. Шадлуна-ж ведаў слабей. Абвінавачаньні, высунутыя проці яго, ён катэгарычна адхіляе.

На вочную стаўку з Гарлецкім выклікаюцца Беразоўскі і Шадлун, якія ізноў пацьвярджаюць свае ранейшыя паказаньні аб той ролі, якую граў Гарлецкі ў арганізацыі. Беразоўскі, між іншым, дадае, што Гарлецкі гаварыў яму аб сваёй сувязі з Масквою і спамінаў імя Імянітава. [illegible] сказаў Беразоўскаму, каб той не баяўся Баяршынава і Рубановіча ў Донвуглі, бо яны таксама зьяўляюцца членамі арганізацыі. Калганава ён ахарактарызаваў, як вернага чалавека. Пасьля прыезду Гарлецкага з заграніцы, куды ён езьдзіў па службовых справах, Беразоўскі яго ня бачыў, але да падарожжа ў іх была гутарка, і тады Гарлецкі гаварыў, што пасьля прыезду з заграніцы ён дасьць дырэктывы адносна інтэрвэнцыі, калі гэткія яму будуць паведамлены. Ён-жа паведаміў Беразоўскаму і аб тым, якія той павінен зьбіраць для арганізацыі весткі, у тым ліку весткі аб узросным складзе рабочых, аб наяўнасьці запасаў і г. д. Непасрэдна ад Гарлецкага Беразоўскі атрымаў звыш ста тысяч руб. Усё гэта Гарлецкі адхіляе.

На вячэрнім пасяджэньні допыт Гарлецкага ня быў скончан і будзе праводзіцца заўтра.

Удзел Гарлецкага ў шкодніцтве даведзен.

Каб устанавіць факт шкодніцкае дзейнасьці падсуднага Гарлецкага, выклікаецца некалькі ўжо апытаных асоб.

Тав. Крыленка задае запытаньне Гарлецкаму, ці ведаў ён Зэебольда і Кестэра. Гарлецкі кажа, што ён сустракаў аднаго і другога як у Данбасе, так і заграніцаю. Быў ён у іх у Нямеччыне ў 1927 г., але наведваньні яго мелі выключна дзелавы характар.

Каб устанавіць характар адносін Гарлецкага з гэтымі інжынэрамі, дапытваецца падсудны Чынакал. Ён апавядае, што калі яму траплялася быць у Нямеччыне, дык адзін з інжынэраў фірмы Кнаппа, прозьвішча яго Чынакал ня памятае, спрабаваў, праўда вельмі асьцярожна, падкупіць Чынакала. У Чынакала стварылася ўражаньне, што фірма Кнаппа праз сваіх адказных інжынэраў практыкуе подкуп заказчыкаў.

Крыленка, падсумоўваючы вынікі допыту падсуднага Гарлецкага, кажа: „Няўдалая праца ў галіне разьмеркаваньня машын пасьведчана паказаньнямі асоб, якія ўдзельнічалі або наглядалі, або пушчалі ў ход гэтыя машыны. Праца ў аддзеле разьмеркаваньня Донвуглю, ахарактарызаваная паказаньнямі Чынакала, як вельмі падазроная, а таксама непасрэдныя паказаньні Шадлуна, Беразоўскага, Калганава, Самойлава, Бабенкі, Кірпішына, Братаноўскага, Казарынава, Матава і Кржыжаноўскага ўстанаўляюць шкодніцкі характар працы і прыналежнасьць да арганізацыі Гарлецкага; няўжо вы, Гарлецкі, усё гэта ўпарта адхіляеце?“

На гэтым вячэрняе пасяджэньне спыняецца. Перад зачыненьнем спэцыяльны склад Вярхоўнага суду абвяшчае сваю пастанову па заяве пракурора рэспублікі ад 18-га чэрвеня наконт дакумантаў па справе Зэебольда і Кестэра. Суд ухваліў перадаць гэтыя заявы пракуратуры для далучэньня да справы Зэебольда і Кестэра.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

ДАЙЦЕ ДРУГОГА СУДЗЬДЗЮ Ў ДАПАМОГУ.

У Пятрыкоўскім раёне маецца 16 сельсаветаў, 1—гарсавет в 48.500 чал. насельніцтва. Калі мы паглядзім, як абслугоўваецца насельніцтва раёну з боку ўстаноў, дык заўважым, што, за выключэньнем суда, досыць добра.

У райвыканкоме, напр., працуе 26 чалавек, а ў суседнім Капаткевіцкім —толькі 17. Чаму гэта так? А таму, што насельніцтва ў Пятрыкоўскім раёне ў 2 разы больш як у Капаткевіцкім. З гэтай прычыны ўсе ўстановы Пятрыкоўскага раёну маюць амаль у 2 разы большыя штаты, як у суседніх раёнах і толькі суд робіць нейкае выключэньне. Ён мае супроць суседніх судоў штат павялічаны на аднаго тэхнічнага працаўніка. Цяпер спытаемся, дзе болей павінна паступіць судовых спраў? Бязумоўна там, дзе болей насельніцтва. Так яно ў нас і ёсьць. У нас нагрузка страшэнная і адзін судзьдзя з ёю ня мае магчымасьці справіцца.

Часта справы залежваюцца болей як па тры месяцы бяз руху, з часу іх паступленьня ў суд. Гэта стварае цяганіну і пагоршвае працу. Вось прыклады: Прыходзіць дзядзька ў суд і падае заяву. Яго тут-жа перасьцерагаюць, што павестак прыдзецца чакаць праз тры м-цы, бо ўжо на чарзе 500 з лішкам спраў. Дзядзька пабядуе і пойдзе. Ды і не заўсёды можна перасьцерагчы кожнага аб гэтым. Заявы пасылаюцца і праз пошту. Праз м-ц прыходзіць дзядзька ды пытае, чаму няма позвы на падапую заяву.

Некаторы згаджаецца з тлумачэньнем, што на чарзе багата спраў. Іншы-ж напросту ў вочы кажа нездаволена і зaпадазрона, што «гэта ня так, тут, ма'быць, нешта ёсьць», ня глядзячы на тое, што працаўнікам суда па справе нікто невядомы. Аднак, нездаволены зацяжкаю справы ідзе са скаргамі да пракурора. Пракурор піша паперку, каб яго паведамілі, што з справай робіцца. На адказ суда аб загрузцы пішацца папера далей акруговаму пракурору ў акрсуд. Акрсуд дае загад хутчэй разабраць судовую справу, ня пытаючы, чаму справа залежваецца бяз руху. Такое становішча падрывае аўтарытэт суда ў вачох насельніцтва і пазбаўляе магчымасьці больш пасьпяхова весьці барацьбу з праступнасьцю. Практыка суда паказвае, што найлепш выкрываюцца розныя злачынствы, калі найхутчэй вырашаецца справа. Тады найбольшыя вынікі маюцца для сьледзтва і гэта здавальняе насельніцтва, ліквідуе цяганіну. Колькі ні рабілася ўжо пастаноў аб прыдачы ў дапамогу другога судзьдзі Пятрыкоўскаму раёну, але гэта ні да чаго не прывяло.

Ці не дапаможа нам друк у гэтым напрамку?

Жарабцоў.

М. Пятрыкоў, Мазырск. акр.

За крытыку—звальненьне.

Злачынцаў—да адказнасьці.

Ворша. Два галаваццяпы-бюракраты 3-га раёну чыгункі МББ Панфілаў і Гумінскі ня ўзьлюбілі крытыкі рабочых Севасьцеянкі, Шэбекі і Кановіча і праз 4-5 дзён звольнілі іх з працы.

Недарма рабочыя казалі на агульным сходзе вучастку:

— Баімся выказвацца.

Зараз справа на Панфілава і Гумінскага перадана для дасьледваньня акр. пракурору.

За гэткія злачынныя справы начальства атрымае належную кару.

Апрача гэтага, будзе распушчаны на патрабаваньні рабочых склад рабочкому вучастку і РКК.

Абсьледаваньне грамадзкіх работ.

Гомель, 20-VI. Акрпрафсавет зрабіў абсьледаваньне грамадзкіх работ. Выяўлена, што на грамадзкіх работах ня выконваюцца элемэнтарныя правілы аховы працы. Няма належнай колькасьці бакаў для дастаўленьня гатаванай вады рабочым. Ня ўсюды ёсьць аптэчкі.

Сярод рабочых не праводзіцца культурпраца.

Прадстаўнікі прафарганізацый яшчэ ніводнага разу не наведалі грамадзкіх работ, ня гледзячы на тое, што яна адбываецца з мая месяца.

Узаемаадносіны рабочых з адміністрацыяй нядобрыя. Апошнія робяць няправільны абмер выконваемай працы. Бываюць выпадкі калі рабочых аблічваюць.

„Калектывісты“.

Шклоў. Жыхары вёскі Шнараўкі і акаляючых вёсак вельмі „палка“ адгукнуліся на калектывізацыю. І райвыканком пайшоў ім насустрач, прызначыўшы пад новы калгас добры кавалак зямлі з вялікім садам былага маёнтку.

Але пры праверцы аказалася, што новыя «калектывісты» ўсе—з заможнікаў. Яны ня больш і ня менш, як спалохаліся землеўпарадкаваньня і чакаючай іх абкройкі зямлі.

— Калгас пакіне за намі ўсю зямлю, а пасьля і падзяліць яе будзе можна, калі выявіцца, што мы ня ўжывёмся ў калектыве,—так разважалі паміж сабой гэтыя вумнікі.

Даведаўшыся аб гэтым, райвыканком абвясьціў, што ніякага падзелу калгаснае зямлі ня будзе. І тады нашы «калектывісты» адразу рассыпаліся.

К—вік.

На Асінастроі.

Выдрыца, 20-6. Пракладка чыгуначнай веткі ад Выдрыцы да Арэхаў праходзіць досыць пасьпяхова. Насыпі на працягу Выдрыца—Арахі ўжо зроблены; прывезены шпалы, пачалі паступаць рэйкі. Праз тыдзень пачнецца пабудова чыгуначнай веткі з Выдрыцы да торфараспрацовак. Зараз вядзецца дасьледчая праца.

Гураган у Бабруйску.

Бабруйск, 20-VI. Гураган у Бабруйску нарабіў шмат шкоды. У горадзе паваленa шмат дрэў, тэлеграфных слупоў, сарвана дахаў. Перарваны тэлеграфныя зносіны з Лапічамі, Глускам, Рагачовам, Слуцкам і іншымі месцамі. У горадзе таксама пашкоджаны тэлефонныя правады.

ЗАГАТОЎКА ШПІГІНАРУ.

БАБРУЙСК, 19-6. Бабруйскае аддзяленьне Дзяржгандальбелу за першую дзесяцідзёнку загатовіла на экспарт 24500 кілёграмаў шпігінару.

Косы прыбылі.

БАБРУЙСК, 19-6. У апошні час аддзяленьне [illegible] атрымала 5 тысяч кос. [illegible] забясьпечаны поўнасьцю.

Праверка выкарыстаньня крэдытаў.

Гомель, 20-УІ. Сельгасбанк даручыў крэдытным таварыствам зрабіць праверку скарыстоўваньня асыгнаваных крэдытаў. Для ўдзелу ў абсьледаваньні будуць прыцягнуты старшыні сельсаветаў, прадстаўнікі камітэтаў сялянскай узаемадапамогі і агранамічны пэрсанал вёскі.

Акруговыя зьезды калгасаў.

Ворша, 20-УІ. 22-га чэрвеня адчыняецца зьезд калгасаў. Галоўная задача зьезду—намеціць чарговыя задачы для далейшага будаўніцтва калгасаў і тыя мерапрыёмствы, якія дапамагалі-б гаспадарчаму пералому перабудове вёскі.

МАГІЛЕЎ, 20-6. 24 чэрвеня ў Магілеве распачне сваю працу акруговы зьезд калгасаў. На зьезд прыедзе ад кожнай калектыўнай гаспадаркі па 1-м дэлегату. Зьезд абгаворыць шэраг пытаньняў, маючых сувязь з палепшаньнем становішча і працы ў калгасах.

2700 руб. на дзіцячыя пляцоўкі.

Віцебск, 20-6. Акруговае таварыства «Прыхільнік дзяцей» адпусьціла для дзіцячых пляцовак у раёнах акругі 2700 руб. За гэтыя сродкі ў сельскіх мясцовасьцях акругі будзе існаваць больш 10 дзіцячых пляцовак.

Пра падзелы працоўных земляробскіх гаспадарак.

(На артыкул т. Я. С—ча ў № 138 «Сав. Бел.»)

Таварыш Я. С—ч у сваім артыкуле [illegible]

[illegible] суд, бо вельмі легка па закону атрымаць выплату члену двара, які выходзіць з яго складу, бо падзелы гаспадаркі дазваляюцца ў выключных выпадках і, урэшце, член двара, які ў ім застаецца, ня можа атрымаць на сябе надзелу зямлі.

Мы лічым, што ўсе гэтыя прычыны няґрунтоўныя. Ніхто, перш за ўсё, не забараняў самахвотных падзелаў і выплат. Дзяліцца бяз суду па закону можна, але падзелы гэтыя не рэгіструюцца і ня маюць юрыдычнай сілы. Падзяліўшаяся гаспадарка лічыцца адзінаю пры землеўпарадкаваньні і пры адбываньні розных павіннасьцяй. Тут і зарыты сабака, бо часта гаспадарцы, якая хоча аформіць падзел, патрэбен ня самы падзел, а тыя ільготы, якія ўрад дае незаможным гаспадаркам.

Перадача з народнага суду зямельным камісіям на разгляд спраў пра падзелы адной маемасьці двара калі трохі і павялічыла лік спраў зямельных камісій, дык затое значна паменшыла наогул лік спраў пра падзелы, бо народны суд меў іх вельмі многа, а цяпер зусім не разглядае. Зямельныя-ж камісіі ня дзеляць маемасьці ў недрабімай гаспадарцы і таму вырашаюць такіх спраў нямнога.

Членам двара, якія зусім выходзяць з яго складу, даецца артыкулам 84 [illegible] калі закон дазваляе падзелы двароў толькі ў выключных выпадках, дык гэтым ня трэба злоўжываць. Зямельная камісія павінна па кожнай такой справе высьветліць праз сельскі савет сапраўдныя адносіны паміж членамі двара. На вёсцы кожны добра ведае жыцьцё свайго суседа, і памылак тут не павінна быць.

Таварыш Я. С—ч, каб папярэдзіць падзелы двароў, прапануе надзяляць зямлёю з запаснага фонду членаў двара, якія хочуць з яго выйсьці, і даць права двару большасьцю галасоў яго членаў абвяшчаць сваю непадзельнасьць.

Зразумела, добра было-б надзяліць зямлёю ўсіх, хто жадае яе атрымаць. На жаль, толькі, яе ў нас не хапае і для паасобных безьзямельных і малазямельных двароў, а тым больш для іх членаў. Прадастаўленьне-ж двару права абвяшчаць яго непадзельнасьць зноў такі нічога ня дасьць, бо ў нас самім законам ужо абвешчана непадзельнасьць усіх двароў з допушчэньнем падзелаў іх толькі ў выключных выпадках. Трэба пільнавацца закону і ня злоўжываць выключнымі выпадкамі. Не дазваляць-жа ніякіх наогул падзелаў—немагчыма, бо гэта давяло-б да забойстваў і падпалаў. Прыходзіцца лічыцца з умовамі жыцьця і быту.

А. ВІШНЕЎСКІ.

СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧЫ ПАДАТАК.

Як праходзіць вучот аб'ектаў абкладаньня.

Вучот аб'ектаў абкладаньня на Аршаншчыне.

Бедната прымала актыўны ўдзел у працы вучоту.

Вучот аб'ектаў абкладаньня зараз ужо падыходзіць к канцу. Па ўсёй Аршаншчыне першы год так пасьпяхова і правільна праводзілася гэта кампанія. Бедната прыняла актыўны ўдзел у працы вучоту і абвесьціла рашучую барацьбу кулакам, заможнікам і наогул усім, хто імкнуўся захаваць хоць кавалак зямлі.

У Дрыбінскім раёне сяляне в. Чартоўшчыны (пераважна заможнікі) думалі захаваць ад вучоту 20 дз. сенажаці, але пад націскам беднаты самі прызналіся ў захаванай сенажаці, якую і ўнесьлі ў сьпіс аб'ектаў абкладаньня.

У Мсьціслаўскім раёне заможнік в. Какотава **Дубейкоўскі** ночу завёў карову да сваіх сваякоў у другую вёску перад вучотам аб'ектаў абкладаньня і думаў, што ніхто аб гэтым не здагадаецца. На сходзе ён пачаў гарлапаніць, што карову прадаў.

У Круглянскім раёне ў в. в. Стайнах і Загаранах кулакамі і заможнікамі захавана шмат зямлі. Гэта тлумачыцца тым, што бедната тут яшчэ ня зусім добра ўцягнута ў гэту кампанію.

Маюцца адмоўныя бакі і ў Горацкім раёне па правядзеньні вучоту. У в. Рэкта, пры вучоце было заўважана памяншэньне пасеву на 33 дз. супроць мінулага году, сьвіней — на 15 шт., коняй—на 8 і авец па—100 гаспад. залічана ўсяго 110 шт. У в. Паташы было ўлічана пасеву 62 пр., у в. Блажні—63 проц., у в. Сухараўцы—60 проц. і ў в. Лужкі—62 проц. у параўнаньні з мінулым годам. Вядома, што гэткая праца ў райвыканкоме ня была зацьверджана, а перадана вучотным камісіям для поўнага выяўленьня захаваных аб'ектаў.

У Ленінскім сельсавеце гэтага-ж раёну 12 заможнікаў аддадзены пад суд за захаваньне розных аб'ектаў як зямлі, так і жывёлы.

Бедн[я]кі з усёй шчырасьцю дапамагаюць выкрываць захаваныя аб'екты заможнікамі ў тых мясцох, дзе яны згрупаваны і сярод іх праведзена добрае растлумачэньне аб барацьбе з утойшчыкамі. Дзе-ж гэтага няма, там і вынікі кепскія.

С.

Бедната выкрывае ўтойшчыкаў.

Магілеў. Весткі паказваюць, што сёлета вучот па падатку праходзіць значна лепш, чымся ў мінулым годзе. На некаторых вёсках запісана сьвіней у 2 разы больш супроць леташняга.

Вядомую ролю адыграла штрафаваньне ўтойшчыкаў аб'ектаў абкладаньня. Яно мае той вынік, што ўжо нават пасьля сканчэньня вучоту сяляне зьяўляюцца ў сельсавет і просяць прыпісаць жывёлу, якая раней была ўтоена.

Ёсьць шмат выпадкаў, калі бедната на сходах выкрывае ўтойшчыкаў.

К. Л.

Кулакі панесьлі „ўзнагароду“ за ўтайку.

Барысаў. Нарада старшынь с.с., сакратароў і старшынь каміт. узаемадапамогі, на якой абгаварвалася пытаньне аб с.-гасп. падатку, паршыла пачаць вучот аб'ектаў на мясцох з 1 чэрвеня. Амаль усе с.-с. раёну пачалі гэту працу ў тэрмін.

Праверка аб'ектаў па Забашэвіцкаму сельсавету паказала, што там маецца ўтоеная зямля, жывёла і інш.

Пасьля праверкі, у дзесяці кулакоў на хутарох выкрыта таксама шмат утоеных аб'ектаў абкладаньня. За гэта яны атрымалі «ўзнагароду».

На кулака Вараўскага Вінцэся—за ўтайку адной каровы і трох калод пчол прэзыдыумам РВК наложана штрафу—78 рублёў, на кулака Ржавускага—за адну карову і кабана—50 рублёў.

Усяго на дзесяць гаспадарак, якія былі абсьледаваны камісіяй, было наложана 287 рублёў штрафу.

Шмат сялян утойваюць зямлю з запаснага фонду. За гэта аштрафавана пяць гаспадароў на 150 рублёў.

Праца па праверцы вучоту аб'ектаў абкладаньня яшчэ ня скончана.

На 11 чэрвеня выпаўнена каля 35 проц. заданьня па вучоту аб'ектаў. Уся праца будзе скончана не пазьней 1-га ліпеня.

І. Клібанаў.

Ем. Яраслаўскі.

Адкуль пагражае небясьпека.

Перараджэньне паасобных клетачак партыйнага і савецкага арганізму.

За апошні час партыя няшчадна выкрыла некалькі гнойнікаў на целе партыйнага і савецкага арганізму. Не баючыся ніякае самае вострае крытыкі, правільней—жадаючы раскрытыкаваць недахопы і хваробы, існуючыя ў партыі і ў савецкай дзяржаве,—партыя разгарнула малюнак надзвычайна цяжкіх і хваравітых зьявішчаў у шэрагу партыйных арганізацый.

Мы ведаем, як ворагі нашае партыі і савецкае дзяржавы, як нашы клясавыя ворагі могуць шырока выкарыстаць апісаныя ў газэце факты, маючыя дачыненьне да справы верхавіны арцёмаўскае арганізацыі, сталінскае арганізацыі, да ражскае справы, сочынскае справы, да справы нярэхтцкіх працаўнікоў, да справы астрагорскіх надпольных «кас узаемадапамогі» і, урэшце, да справы смаленскае арганізацыі. Ворагі будуць задаволены, яны скажуць: вось, бачыце, што ўяўляе сабою камуністычная партыя і яе дзеячы, што ўяўляе сабою савецкая ўлада: п'яніцы, распусьнікі, гвалтаўнікі, растратчыкі, зладзеі, людзі страціўшыя сувязь з масамі, усякае пачуцьцё клясавае салідарнасьці з рабочай клясай, людзі, будуючыя сваю працу на патураньні «сваім людзям», на бязпрынцыпнай абывательшчыне. Мы ведаем, што гэта можа каго-колечы са слабадушных людзей узрушыць, мы ведаем, што некаторыя з апазіцыянэраў будуць рады зарабіць на гэтым капіталец, злараднa падкрэсьліваючы існаваньне падобных арганізацый, падобных фактаў,—і ўсё-ж-такі мы бяз страху выкрываем гэтыя балячкі, бо бачым у такім выкрываньні адну з абавязковых умоў ўздараўленьня партыйных арганізацый і савецкага арганізму.

Што мы бачым у справе арцёмаўскае арганізацыі? Справы вырашаюцца пасямейнаму, вузка, групаю працаўнікоў, справы вырашаюцца бяз удзелу арганізацыі. Унутрыпартыйная дэмакратыя ў такіх арганізацыях фармальна існуе, а на справе яе няма. Крытыка допушчаецца толькі ў адносінах да якога-небудзь маленькага працаўніка. Крытыкаваць партыйны камітэт? Адважся толькі ў такой арганізацыі.

Адсутнасьць правільнае крытыкі ў друку і на сходах, адсутнасьць унутрыпартыйнае дэмакратыі,—вось галоўнае, што прывяло да падобнага роду хвароб у арганізацыі, што стварае небясьпеку перараджэньня паасобных клетачак партыі і савецкае ўлады.

Другая па важнасьці прычына тая, што цэнтральныя органы партыі вельмі нездавальняюча правяралі, як праводзяцца дырэктывы партыі і савецкае ўлады на мясцох.

Нават у самай лепшай арганізацыі можа здарыцца так, што якая-небудзь паасобная яе клетачка, райком і губком нават можа так падабрацца, з такіх зьвязаных прыязьню і сямейнасьцю людзей, што гэты кіраўнічы орган ужо ня можа чула рэагаваць на сыгнал, які падае рабочая кляса, калі яна адчувае небясьпеку. Вось чаму да голасу рабочых, да скаргаў рабочых і сялян, да іхніх указаньняў на тыя або іншыя памылкі, злачынствы, хваравітыя зьявішчы неабходна прыслухоўвацца асабліва чула. Трэба іх, чаго-б гэта ні каштавала, правяраць, ня трэба адмахвацца. Нельга злачынна ўхіляцца ад таго ці іншага зьявішча меркаваньнямі, што той, хто крытыкуе, бузацёр, што ён не заслугоўвае давер'я. Як паказаў вопыт, іншы раз і бузацёры аказваюцца ня кепскімі крытыкамі сапраўды існуючых хваравітых зьявішчаў. А з другога боку, у бузацёры залічаюць людзей неспакойных, якія ня могуць згадзіцца з тымі або іншымі хваравітымі зьявішчамі, людзей, якія непакояцца за лёс партыі і савецкае ўлады больш, чымся гэта здаецца патрэбным кіраўнікам арганізацыі. «Ну, чаго ён лезе, ну, якая яму справа да гэтага? Нібы бяз яго не разумеюць». Гэткія і падобныя меркаваньні іншы раз яшчэ граюць ролю пры вырашэньні пытаньня: трэба, ці ня трэба рэагаваць на тое, або іншае зьявішча. Вось чаму так важны пастановы Пленуму ЦК і ЦКК УсеКП(б) у красавіку месяцы аб крытыцы і самакрытыцы і аб праверцы выкананьня.

Ня меншае значэньне мае і падбор працаўнікоў. Вельмі добра, разумеецца, іншы раз, што людзі па 10 гадоў працуюць у адной арганізацыі, на адных пасадах. Але не заўсёды добра. І, як відаць, вельмі часта здараецца, што ў працягу шэрагу гадоў людзі, працуючы ў адной арганізацыі, пачынаюць коса глядзець на кожнага новага, сьвежага чалавека, які высоўваецца ў арганізацыі, які заслугоўвае таго, каб весьці кіраўнічую працу, які іншы раз мае вышэйшыя якасьці, чымся той, хто кіруе арганізацыяй у сучасны момант. Адгэтуль затрымка ў вылучэньні новых сіл, занадта павольны рост новых буйных працаўнікоў, часамі здараецца штучная затрымка гэтага росту; чалавека заціраюць, не даюць яму расьці, не даюць яму прасунуцца,—сямейная спайка заядае. Лепш горшы працаўнік, ды „свой“, які ня выдасьць, ня выкрые тайны сямейнага кола, кіруючага гэтай арганізацыяй. А калі так, дык трэба падтрымліваць такую групу «сьпеўшыхся» ня столькі па прынцыповых пытаньнях, колькі па пытаньнях абаронных паводзінаў ў адносінах да ўсіх новых людзей, новых працаўнікоў, дык трэба прыкрываць грахі і злачынствы гэтых таварышоў. Ствараецца нібы колавая парука людзей, якія адзін аднаго ня выдадуць, якія замажуць злачынства свайго таварыша, якія грэбуюць грамадзкай думкай рабочых.

Адгэтуль выходзіць тое, што гадамі ў кіраўнічай верхавіне асобнае арганізацыі ўжываюцца людзі, якім ня месца ў кіраўніцтве, якіх даўно трэба было-б выключыць з партыі, або пазбавіць магчымасьці кіраваць партыйнай арганізацыяй. Выходзіць так, што „свайго“ чалавека, які робіцца зусім непарпімым у арганізацыі, трэба перавесьці ў іншую, трэба даць яму дасканалую характарыстыку, як гэта і было ў смаленскай арганізацыі і шэрагу іншых. Чалавека трэба было-б ледзь ня выключаць з партыі, а аб ім даецца водзыў, як аб дасканалым працаўніку, чалавека трэба аддаць пад суд як растрачыка, а аб ім даецца водзыў, як аб сумленным бальшавіку, ён назначаецца ў другую арганізацыю на яшчэ больш адказную пасаду, чымся ён займаў раней. Вось адкуль—засарэньне арганізацыі прыгоднымі людзьмі, распушчанымі ўладай і беспакаранасьцю.

Да гэтага далучаецца амаль што ва ўсіх вядомых нам выпадках п'янка. Раней у п'янцы ўдзельнічае вузкае кола людзей, затым туды ўцягваюцца новыя і новыя сабутыльнікі, супольнікі. Людзі ў гэтай п'янцы зусім трацяць твар бальшавіка, партыйца. Калі сродкаў на п'янку не хапае, тады баруць скарбовыя. Баруць грошы з трэсту, з партыйнага або прафэсіянальнага скарбу, з выканкому. Занчэнка ў сочынскай арганізацыі (старшыня РВК) ня мог разабрацца, дзе яго ўласныя сродкі і дзе сродкі грамадзкія. Пакалі ў смаленскай арганізацыі браў грошы ў сваіх падначаленых, а тыя ў сваю чаргу перакладалі на ільняна-загатоўчыя арганізацыі, а гэтыя арганізацыі ў сваю чаргу перакладалі выдаткі на сялян, абважвалі, аблічвалі, абмервалі. П'янства—гэта фокус, адкуль ідуць промені-сьцежкі і ў картачны прытон, і да хабара, і да растратаў, і да агіднае палавое распусты, да гвалтаваньня.

Сэкратар буйнейшае арганізацыі робіць даклад на зьезьдзе, а потым накіроўваецца ў картачны прытон. Удзельнікі п'янкі бачаць, што навокал дзеецца нешта нядобрае. Яны добра ведаюць, што чалавек траціць на гэту п'янку грошы, якіх ён ня мае. Не на партмаксымум-жа ён п'е! Але дакапацца, дашукацца, адкуль бяруцца грошы, яны ня могуць, бо яны самі ўжо ў палоне гэтае п'янкі, яны самі робяцца супольнікамі злачынных камбінацый таго, хто арганізуе гэтыя п'янкі, хто затрачвае на іх грамадзкія грошы. З п'янкай, такім чынам, зьвязаны і хабары, і самая сапраўдная распуста і разлажэньне. На грунце п'янкі адбываецца самая агідная палавая распуста І ў сочынскай і ў смаленскай справе, і ў справе арцёмаўскае арганізацыі і ў іншых падобных выпадках палавая распуста набывае самыя агідныя формы, прымушае людзей траціць чалавечы выгляд. На падставах п'янкі здараецца нярэдка і зьбліжэньне з зусім чужымі пралетарыяту і партыі элемэнтамі. На грунце п'янкі і ў шахцінскай справе празявалі, бо той, хто павінен быў сачыць за працай спэцыялістаў, уцягваўся ў п'янкі служачых. Нядаўна ў «Комсомольской Правде» паведамлялася аб прытоне нейкае мадам у Кушве, дзе члены мясцовае партыйнае арганізацыі, яе верхавіна, таксама трацілі чалавечы выгляд. Як відаць, такіх прыкладаў можна будзе знайсьці і ў іншых арганізацыях, калі не зачыняць вочы на тое, што робіцца навакол, калі быць больш суровымі да членаў партыйных арганізацый. Вось чаму барацьба з п'янствам, суровая барацьба—абавязковая для кожнае арганізацыі. Што п'янка дапамагае разлажэньню і перараджэньню паасобных клетачак, мы можам падаць шмат прыкладаў і доказаў. Партыйныя масы не павінны допускаць, каб члены партыі, займаючыя кіраўнічыя пасады, маглі выкарыстоўваць партыйную арганізацыю дзеля сваіх выгад. УсеКП(б)—кіруючая партыя. Многія члены яе стаяць ва ўладзе, у кіраўніцтва. Улада гэта аграмадная. І калі ёсьць небясьпека, што чалавек настойкі, што ён гэтую ўладу можа выкарыстаць ва ўласных інтарэсах, дык гэта можа прывесьці да дыскрэдытацыі, да перараджэньня савецкага і партыйнага арганізму. Ня так даўна ЦКК разглядала справу аднаго з працаўнікоў Паўночна-Каўказкае краёвае арганізацыі т. Крайнева. У той-жа час ён быў сэкратаром Церскага акругкому. Каб прывесьці сабе жонку з Масквы (жонка яго-ж таварыша), ён дазваляе сабе пасылаць пад выглядам камандыроўкі кіраўніка спраў акругкому, таксама члена партыі, затраціўшы на гэта партыйныя сродкі. А калі гэта паездка не ўдалася, ён паўторна накіроўвае загадчыка вучотным аддзелам акругкому. Гэтымі амурнымі справамі сэкратар акругкому займаўся і ў часе XV-га партыйнага зьезду. Знаходзіліся-ж такія партыйцы, якія бралі на сябе выкананьне падобных даручэньняў. Такія справы, якія трэба безьлітасна бічаваць, могуць рабіцца толькі тады, калі ў арганізацыі няма голасу адкрытае крытыкі падобных учынкаў. Замазываць такія ўчынкі небясьпечна, іх трэба, як казаў Ленін, „травіць праз друк“, праз крытыку мас. Як можна, напрыклад, замазываць такі факт, як выкарыстаньне членам партыі, маючым стаж з 1905 году, Азоліным (дарэчы сказаць, гэты таварыш—кваліфікаваны рабочы і быў на вытворчасьці звыш 20 гадоў) партыйнае касы для гульні ў казіно. І ў гэтым выпадку п'янка, як відаць, грала не апошнюю ролю. Вось што ён сам апавядае:

21-га сакавіка 1928 г. пазнаёміўся з жанчынай, паехаў на Паўночны вакзал яе праводзіць. Пасьля выпіў трохі і ап'янеў. Было 12 гадзін ночы, звозчыкаў ня было. Я сеў у аўтамабіль, паехаў у рэстаран пры казіно, дзе яшчэ выпіў. Тут я заўважыў, што можна пагуляць. Сеў, выграў. Вышаў з рэстарану, потым вярнуўся і гуляў яшчэ. На другі дзень ня гуляў, хацеў праспацца. У мяне было выйграных грошай 2000 руб. Грошы я не прайграў»... Аднак, разлажэньне Азоліна зайшло так далёка, што ён у ЦКК (на парттройцы) сказаў няпраўду. У сапраўднасьці ён прайграў 2.000 руб., паўтары тысячы атрымаў незаконна з губкому, 500 руб.—з ЦК. Граў Азолін і ў часе XV-га партыйнага зьезду. Так яго „цікавіў“ зьезд. Прызнаўся ён і ў тым, што зрабіў падлог на 1017 руб.

Ці магла ЦКК пакінуць яго ў партыі? Безумоўна, не. ЦКК пастанавіла выключыць яго з УсеКП(б) за нягодныя для члена партыі ўчынкі (азартная гульня ў казіно, падлог, растрата), перадаць гэту справу ў судова-сьледчыя органы і абвесьціць аб гэтым у друку. Горш за ўсё тое, што пад разлажэньне можа падпасьці ня толькі малады член партыі, але ў асобных выпадках падпадаюць пад разлажэньне і людзі з вялікім партыйным стажам, як у гэтым выпадку, або як у вёсцы Сярэдне-Азіяцкай вадгаспадаркі. Тав. Рыкуноў—былы паліткатаржанін, усе ведалі яго, як добрага рэвалюцыянэра-пралетарыя. Аднак, і ён паддаўся абставінам абывательскага спэцаўскага абкружэньня, паддаўся п'янству, якое паслабіла яго пралетарскую пільнасьць, і ён зрабіўся ўдзельнікам цяжкага злачынства.

Партыя налічвае ў сваіх шэрагах 1300 тысяч членаў і кандыдатаў; камсамольская арганізацыя—больш 2 мільёнаў. Мы, як і раней, адхіляем папрокі па адрасу партыі, што партыя перараджаецца. Але мы ніколі не адхілялі таго, што паасобныя клетачкі камсамолу і паасобныя клетачкі нашага савецкага арганізму могуць перараджацца. Гэту небясьпеку адзначыў яшчэ Ул. І. Ленін. Гэту небясьпеку колькі разоў адзначалі зьезды нашай партыі. Мы павінны бачыць ясна, выразна гэту небясьпеку. Каб бачыць яе і каб змагацца з ёй, мы павінны разгарнуць унутрыпартыйную дэмакратыю не на словах, а на справе. Павінны звальняць тых кіраўнікоў арганізацый, якія практыкуюць зажым у арганізацыі, не даваляюць разгортваць унутрыпартыйную дэмакратыю, перашкаджаюць крытыцы недахопаў і хвароб, якія існуюць у нашай арганізацыі. Мы павінны актывізаваць масу членаў партыі і камсамолу. Кантроль мас павінен быць не на словах, а на справе. Барацьбу з хваравітымі зьявішчамі трэба павесьці больш рашуча. П'янства, сямейственнасьць у арганізацыях—зьнішчаць бязьлітасна. Прыцягнуць на барацьбу з гэтым сотні тысяч членаў партыі. Выхаваць на гэтай барацьбе, на канкрэтных фактах гэтай барацьбы і на барацьбе з канкрэтнай небясьпекай масу маладых членаў партыі.

Толькі так мы можам перамагчы небясьпеку перараджэньня паасобных клетак партыйнага, камсамольскага і савецкага арганізму.

Масква.
Чэрвень 1928 г.

Жыцьцё і праца асьветніка.

Аб летняй працы школ.

Закончыўся вучэбны год. Вучні распушчаны і ўся праца школ спынілася. У пераважнай большасьці вучні ўжо ня ўбачаць школы і ня змогуць сабрацца да пачатку новага вучэбнага году. Вучні прадастаўлены самім сабе, сям'і і вуліцы. Пэдагагічны працэс школы абарваўся і зусім спыніўся на цэлых тры месяцы (мінімальна), і тое, што зроблена за вучэбны год, у значнай меры аслабіцца. Шмат якія вучні пазбаўлены нават магчымасьці чытаць кнігі, бо іх дома няма, а школьныя бібліятэкі зачынены. Такое становішча, бязумоўна, трэба лічыць ненармальным. Нам трэба імкнуцца, каб школа не парывала сувязі з вучнямі ў летні час, каб яе арганізаваны ўплыў ня спыняўся.

Што ў сучасны момант можна было-б зрабіць у гэтым напрамку? Там, дзе хоць адзін настаўнік застаецца пры школе, можна было-б наладзіць выдачу кніг, газэт і часопісаў з школьнае бібліятэкі (дзе такая ёсьць) хаця-б адзін раз у тыдзень. Гэта рабілася ў некаторых старых школах.

Можна было-б наладзіць у школе чытку газэт ці паасобных цікавых артыкулаў па нядзелях, калі бацькі і некаторыя вучні ідуць у царкву.

Школа далей магла-б у гэтыя-ж дні наладжваць простыя фізкультурныя выступленьні і сьпевы, што вельмі цікавіць моладзь. Магчыма таксама наладзіць некалькі экскурсій у бліжэйшую савецкую гаспадарку, на прамысловае прадпрыемства, у прыроду і г. д. Такія экскурсіі значна абагацілі-б веды вучняў і далі-б магчымасьць школе цясьней зьвязацца з вытворчасьцю і жыцьцём свайго раёну.

Наогул неабходна, у залежнасьці ад мясцовых умоў, без асобнай нагрузкі настаўнікаў і вучняў, знайсьці формы сувязі школы з вучнямі ў часе летняга перапынку. Трэба, каб выхаваўчы ўплыў школы быў бесьперарыўным. **С.**

Заўвагі адносна падручнікаў і праграм

Другога чэрвеня была склікана настаўніцкая канфэрэнцыя Заслаўскага раёну, якая насіла вытворчы характар.

На канфэрэнцыі былі заслуханы вельмі цікавыя даклады райінспэктара аб выніках працы школ за год, даклад загадчыка сямігодкі т. Пепіка аб грамадзка-карыснай працы, даклады вясковых настаўнікаў аб працы школ у летні час і г. д.

Пасьля кожнага дакладу настаўнікі падзяляліся на сэкцыі адна-двух і чатырохкамплектавых школ і канкрэтна распрацоўвалі і абгаварвалі тое ці іншае пытаньне.

Амаль што ўсе 100 проц. настаўнікаў прымалі актыўны ўдзел у распрацоўцы мэтадычных пытаньняў.

Асаблівую ўвагу настаўнікі зьвярнулі на справаздачу райінспэктара аб выніках працы, многія выступілі ў спрэчках, пасьля чаго на сэкцыях абгаварылі праграму і ўмовы працы. Высьнілася ў абгаварэньні праграмы для аднакамплектавых школ, што яе складалі не адзін, а некалькі настаўнікаў асобна па кожнаму году навучаньня і па гэтай прычыне ў праграме не адчуваецца цеснай сувязі паміж праграмным матар'ялам аднаго году навучаньня з другім. Калі абгаварвалі пытаньне аб падручніках, то настаўнікі выказалі свае думкі аб непрыстасаванасьці падручнікаў, якія ўносяць настаўніку шмат перашкод у распрацоўцы праграмнага матар'ялу.

Напрыклад, для III году навучаньня [illegible] комплексу «Наш раён», у праграме «Наш край» [illegible] матар'ялу ў падручніку «Чырвоная Беларусь». [illegible]

Школьная граматыка Я. Лёсіка таксама не прыстасавана да дзяцей гэтага ўзросту.

Няма прыстасаванага падручніка па расейскай мове.

У падручніку «Смена» [illegible]

Падручнік «Ясное Утро» [illegible] комплексе «Кастрычніцкая рэвалюцыя» і [illegible] комплексе «СССР і другія краіны» [illegible] матар'ял па трох калёнках: прырода, праца і грамада, то ўвесь час будзе запоўнена III калёнка—грамада, а першыя дзьве застаюцца амаль пустымі.

У час распрацоўкі комплексу СССР наадварот III калёнка займае мала месца.

Падручніка па грамадазнаўству зусім няма і настаўніку прыходзіцца працаваць упоцёмку.

У спрэчках настаўнікі амаль усе выказалі думку, што неабходны адзін грунтоўны падручнік, у якім зьмесьціўся-б матар'ял па ўсіх галінах, тады настаўнік, замест таго, каб шукаць па кніжках матар'ял, знайшоў-бы адразу.

Што датычыцца праграм I і II году навучаньня, то як аб праграме, так і падручніках менш гаварылі. Як праграма, так і падручнікі для I і II г.г. навучаньня больш менш здавальняе настаўнікаў.

Канфэрэнцыя пастанавіла: **прасіць Мэтадычнае Бюро аб складаньні адзінага грунтоўнага падручніка, у якім зьмясьціўся-б увесь праграмны матар'яла па ўсіх галінах.**

Прасіць інспэктароў Нарасьветы аб набыцьці геаграфічных карт раёнаў, акругі і БССР з межамі апошняга раёнаваньня.

Усё гэта дасьць магчымасьць настаўнікам больш грунтоўна распрацаваць праграмны матар'ял, будуць лепшыя вынікі і ў настаўніка застанецца час для самаадукацыі.

Мы чакаем.

Настаўніца Турэцкая.

Неабходна зьмена ў школьным статуце.

[illegible]

Маленькі фэльетон.

Гістарычны топаль.

Рос ён доўга... Гадоў са сто, а можа і больш. Хто яго пасадзіў і пры якіх умовах,—невядома—матрыкі не захаваліся. [illegible]

[illegible]

Камлюк.

Вынікі гадовай працы

(Рагачоўскі р., Бабруйшчына).

[illegible]

Я. Крушына.

Перападрыхтоўка настаўніцтва.

(Рагачоў, Бабр. акр.)

18 чэрвеня адчыніліся паўтарамесячныя курсы для настаўнікаў Бабруйскай акругі. [illegible]

Я.

180 новых настаўнікаў

Магілеў, 20-6. [illegible]

Па нацыянальнасьці: 76 проц. беларусаў і 24 проц.—яўрэяў.

Лабчэўскі.

МАСАВАЯ ПРАЦА САВЕТАЎ.

Некаторыя хібы ў працы.

Матар'ялы абсьледаваньня масавай працы двух сельскіх саветаў—Старасельскага і Траскоўскага (Заслаўскі р. Менскай акругі) [illegible]

[illegible] актыў сялян вакол савету ня гуртуецца, камітэт узаемадапамогі не працуе». Прэзыдыум райвыканкому па дакладах саветаў — Старасельскага— 2-XII—1926 г. і Траскоўскага 26-V—1927 г. адзначае:

„Камісіі не працуюць, важныя пытаньні вырашаюцца асабіста старшынёю".

Такая ацэнка за гэтымі саветамі з некаторымі дадаткамі застаецца і па сёньня.

Камісіі фармальна арганізаваны: у Старасельскім—5, у Траскоўскім—3 (сельска-гаспадарчая, культасьветная і фінансава-падатковая).

На працягу 1927 г. прэзыдыумы саветаў ня зусім рашуча падыходзілі да пытаньня аб ажыўленьні дзейнасьці камісій: Старасельскі—правёў адну нараду кіраўнікоў камісій, а Траскоўскі слухаў даклад культасьветнай камісіі. У прапановах прэзыдыуму па дакладу камісіі і нарады кіраўнікоў нічога канкрэтнага няма. Праўда, яны паўтараюць слова ў слова тое, што гаворыць прэзыдыум райвыканкому:„скласьці пляны, праводзіць пасяджэньні...", але якія пляны могуць складаць камісіі, калі іх ня мае сам сельскі савет.

Траскоўскі савет, мусіць для ажыўленьня масавай працы, у склад аднэй камісіі залічыў дачку кулака, якая павінна быць пазбаўлена выбарчага права.

Дрэнна зусім пастаўлена ў абодвых саветах справа па кіраўніцтву сходамі. Старасельскі савет іх работай зусім ня цікавіцца. Па вучоту сходаў як-бы выходзіць, што яны бываюць толькі ў час перавыбараў савет [illegible] і сацыяльна-культурныя. Бяда толькі ў тым, што пастановы сходаў не разглядаюцца прэзыдыумам і ніхто ня сочыць за тым, каб гэтыя пастановы выконваліся.

Лёс пастаноў сельскіх сходаў, якія-б яны ні былі,—адзін «Падшыць да справы». Такі вырак старшыні на ўсіх пратаколах сходаў.

Параўнаўча з 1926 г. праца пленумаў у 1927 г. пастаўлена трохі лепей: перш за ўсё яны праводзяцца больш сыстэматычна:

Старасельскі—штомесячна, Траскоўскі на працягу 12 месяцаў—9. Наведваньне пасяджэньняў пленумаў з боку членаў саветаў таксама павялічылася: Траскоўскі ў 1926 г.—64 проц., у 1927—68 проц.; Старасельскі адпаведна—65,5 проц. і 70,4 проц. На пленумах заўсёды прысутнічае ў сярэднім 30-40 чалавек актыву, але хто гэты актыў—с-саветы ня ўлічваюць. Пытаньні на пленумах у пераважнай большасьці—даклады ўстаноў, якія існуюць на тэрыторыі с-савету. Спагнаньне сельгаспадатку, пачынаючы з верасьня, абгаварваецца на кожным пленуме. Мэта заслухоўваньня дакладаў у асноўным: выправіць недарэчнасьці, арганізаваць працу данай установы, альбо арганізацыі і дапамагчы ў працы. Так і павінна быць, але яшчэ ў пераважнай колькасьці гэтага няма.

Напрыклад, Траскоўскі савет у сакавіку ставіць даклады трох школ. На працягу ўсяго навучальнага году даклад ніводнае школы ня слухаўся. Якая-ж мэтавая ўстаноўка, каб слу[illegible] адзін раз на працягу году, а Старасельскі—і ня думаў.

За такія ўчынкі, мне здаецца, кіраўнікоў савету трэба было-б прыцягваць да адказнасьці. Трэба паставіць пытаньне перад кіраўнікамі саветаў так, што справаздачнасьць прэзыдыуму савету і асобных дэпутатаў перад выбаршчыкамі павінна праводзіцца без парушэньня палажэньня аб саветах.

Значную частку віны нездавальняючай пастаноўкі масавай працы ў саветах трэба аднесьці за кошт невыстарчальнага кіраўніцтва гэтай справай з боку райвыканкому: на працягу 1927 году заслуханы даклады прэзыдыумам РВК—чатырох саветаў, выязныя прэзыдыумы і пленумы не практыкуюцца, а гэта значыць, што ў працы праводзіцца пераважна адміністраваньне, аб гэтым сьведчыць і работа саветаў.

Асабліва трэба выдзеліць **пытаньне беларусізацыі**. У гэтай справе, як відаць, ня было ніякага кіраўніцтва і з боку акрвыканкому. Да гэтага трэба дадаць, што сам старшыня акруговай нацкамісіі ў 1927 г. пісаў лісты райвыканкому на расейскай мове.

Такім чынам, нічога дзіўнага няма ў тым, што райвыканкам канчаткова перавёў на беларускую мову свае справаводства з 1-I-1927 г., а абсьледаваныя сельскія саветы цалкам вядуць працу на расейскай мове і да гэтага часу.

Л—ч.

Узмацнім абарону краіны.

НА НАЧНЫХ ЗАНЯТКАХ.

Полк распачаў заняткі ноччу з навабранцамі, што набывае вялікае значэньне ў сувязі з характарам будучых войн.

Як толькі сонейка схаваецца за лесам і лягеры агорне змрок — ідзе падрыхтоўка да заняткаў. Дзяжурны падае каманду:

Другая рота выходзі строіцца.

Чырвонаармейцы выбягаюць хутка на першую лінейку; выстрайваюцца ў дзьве шарэнгі. Каманда камроты: «На права! на права шагам марш!» і чырвонаармейцы ідуць у паказаным кірунку.

На вызначаным раней месцы разьдзелы разыходзяцца ў розныя бакі і робяцца адзін для другога «ворагамі». Цішыня. Толькі дзе-ні-дзе закрычаць птушкі спуджаныя шэлестам, альбо затрашчыць суччa пад нагамі навабранца, які яшчэ не навучыўся хадзіць па вайсковаму ноччу.

У другой роце былі заняткі па разьведцы. Для азнаямленьня з разьмяшчэньнем „ворага" ад кожнага разьдзелу былі вылучаны па два аддзяленьні.

Асьцярожна разьведчыкі перабягаюць, а дзе патрэбна і перапаўзаюць няпрыкметна для «ворага»... Раптам стрэл паведамляе, што адзін з іх папаўся ў рукі «ворагу» і даў сыгнал сваім аб блізкай пагрозе небясьпекі.

«Ворагі» набліжаюцца адзін да другога ўсё бліжэй і бліжэй. Разьведкі ўступілі ў бойку, але крыку „Ура" ня чуваць, а толькі грукат—аружжа. «Ура» крычаць толькі днём і толькі адзін чырвонаармеец крыкнуў, запамятаўшы гэтыя правілы.

Сьвісток парушае начную цішыню. Гэта сыгнал на збор і ўся рота зьбіраецца ў гуртох вакол камскладу. Пачынаецца разбор заняткаў, дзе кожны, ад камроты і да чырвонаармейца, адзначае недахопы заняткаў, каб пазбавіцца іх у далейшым. Пасьля разбору памылак, слова мае палiткіраўнік, які зьвязвае пытаньне заняткаў з пытаньнем, як чырвонаармеец у будучай вайне павінен будзе абыходзіцца з палоннымі і чаму.

Каманда: «станавісь!» „На права, шагам марш!"

Рота ідзе дамоў.

Зноў цішыня і толькі чутно, як сучча трашчыць пад нагамі.

Так мы рыхтуемся да будучых начных пераходаў і баёў за рэспубліку саветаў. **Вайскор.**

Лягер імя т. Чарвякова.

Наш удзел у стралковых спаборніцтвах.

Барысаў. Па гор. Барысаву з вялікім посьпехам прайшлі завочныя ўсебеларускія спаборніцтвы па стральбе.

Цікава падкрэсьліць, што ў спаборніцтвах прымала ўдзел шмат жанчынработніц фабрык і заводаў Барысаўшчыны.

Усяго прымала ўдзел 370 членаў саюзу. У тым ліку 270 чал. рабочых, служачых і настаўнікаў—10 чал. і 89 жанчын. Гэту колькасьць удзельнікаў трэба лічыць ня зусім значнай, бо ў параўнаньні з усёй прафсаюзнай арганізацыяй Барысаўшчыны, гэта складае 23 проц. ад агульнага ліку.

Найлепшыя вынікі ў спаборніцтвах паказалі: рабочы заводу «Леніна» Пінхасік—52 пападаньні; рабочы «Чырвонай Бярэзіны»—47 пападаньняў.

І. Клібанаў.

Студэнт—чырвонаармеец.

(Б. Д. Ун—т).

Да выхаду ў вайсковыя лягеры студэнцтва рыхтавалася загадзя, амаль цэлы месяц. Здавалі залікі па тэарэтычнаму курсу ваенізацыі, каб добра ўяўляць сабе тую практычную вайсковую вучобу, якую прыдзецца праходзіць у лягерах.

Нарэшце наступіў і дзень ад'езду ў лягеры. Ня гледзячы на тое, што збор прызначан а 1-й гадзіне, ужо а 12-й усё студэнцтва БДУ каля будынку інтэрнатаў. Адны з іх накіроўваюцца ў лягеры, другія—прышлі на „провады".

Кароценькая праверка і мы бачым, што будучая студэнцкая рота ў поўным складзе. Не зьявіўся толькі адзін студэнт Кашкель. Даведаўшыся аб паводзінах свайго таварыша, студэнцтва ўзбурана ганьбіць яго.

А вось аднаго рабфакаўца выключылі па хваробе з ліку ад'яжджаючых. Ён не прызнае вынікаў мэдычнага агляду і катэгарычна патрабуе ад вайсковага кіраўніка, каб яго ўключылі ў сьпіс лягернікаў.

У вялікі дождж студэнцкая армія накіроўваецца да станцыі чыгункі. Каля станцыі пад шум дажджу наладжваецца мітынг. Вітаў студэнтаў-лягернікаў рэктар унівэрсытэту праф. Пічэта, і прадстаўнікі розных арганізацый, якія зазначылі, чаму неабходна нам вайсковая падрыхтоўка і што патрабуецца ад студэнцтва ў лягерах.

У адказ на ўсе прывітаньні прадстаўнікі студэнты заўпэўнілі іх, што прымуць усе магчымыя крокі, каб лепей выкарыстаць час лягернага збору для набыцьця неабходных вайсковых ведаў, а побач з гэтым, яны не забудуць пра свой студэнцкі абавязак—культасьветную працу сярод чырвонаармейцаў, тэй дывізіі, да якой яны прымацаваны.

З новымі сіламі, энтузіязмам з усьведамленьнем выканавага абавязку перад рэспублікай саветаў, студэнты зьвернуцца праз два месяцы зноў у муры БДУ. Цяпер яны пакідаюць душныя аудыторыі, габінэты, клінікі і накіроўваюцца на вайсковую вучобу, на вольнае паветра, у шэрагі Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі.

Па запрашэньню студэнтаў рэктар унівэрсытэту абяцае наведваць лягер.

Зараз адыходзіць цягнік. Усе выходзяць на пляцформу. Сёньня там надзвычайна весела.

Другі званок. Студэнты займаюць месца ў вагоне. Пад гучныя воплескі застаўшыхся ў Менску сваіх таварышаў, крыкі „ура!", з сьпевамі—„Няхай чырвоная, свой штык гартаваны"... цягнік адыходзіць з Менску.

Сёньня студэнты ўжо ўліліся ў шэрагі Чырвонай арміі. Сёньня ўжо ў студэнта ў руках замест кнігі вінтоўка і сёньня ён ужо чырвонаармеец.

Ганаровае імя — чырвонаармеец, якое атрымлівае кожны студэнт, накіраваны ў лягеры, прымае з гонарам і з гонарам ён яго апраўдае.

Лв—ч.

НА СТРАЛКОВЫХ СПАБОРНІЦТВАХ.

Усё стрэльбішча ўсеяна мішэнямі. Тут—і для кулямётаў і для вінтовак, блізка і далёка, галаўныя, грудныя і ў рост чалавека.

Чырвоны штандар ціха паплыў угору. Гарніст іграе: «слухайце ўсе»!

Паказчыкі пахаваліся па бліндажох, а гарніст зноў іграе: «нападзі, нападзі».

Каманда: „На лінію агня, бягом"!

Першымі страляюць снайперы.

Кожнаму цікава, хто ў палку займае 1-е месца.

Стральба кончана, паказчыкі паказваюць снайперам іх дасягненьні.

72 проц. выканана заданьня.

— Хто-ж дасьць больш?—пытае адзін чырвонаармеец,—гэта-ж снайперы.

Праз гадзіну страляюць курсанты—будучыя малодшыя камандзіры.

Махальшчыкі паказваюць адну мішэнь за другой.

Ніводнага, які-б не папаў, у гэтай зьмене няма.

Разьдзел школы выканаў 79 проц. заданьня. Першае месца за імі.

— Добрых малодшых камандзіраў будзем мець,—кажуць байцы.

С. Н.

Лягеры, № полк.

Няма месца такім у шэрагах дабраахвотнай арганізацыі.

У склад Барысаўскага гарадзкога савету т-ва ТДА-Авіяхіму быў абран тав. Гарэмякін.

З 18 студзеня па 21 красавіка ім ня было зроблена нават арганізацыйнага пасяджэньня сэкцыі.

На шмат разовыя напамінаньні ён адмаўляўся ад працы ў сэкцыі па тэй прычыне, што больш 8 гадзін ня можа працаваць.

Прэзыдыум гарсавету на апошнім сваім пасяджэньні зрабіў пастанову „выключыць Гарэмякіна з ліку сяброў савету, а таксама з пасады старшыні паветрана-хэмічнай сэкцыі за нядбайныя адносіны да справы абароны краіны".

Карэспандэнт.

••• ПА ЦЕМНЫХ КУТКОХ*) •••

(З ДАЎНО МІНУЛАГА)

Ужо даўно зьдзіўленымі, шырока-шклявымі вачыма глядзеў на Француся Мікіта, ужо даўно ня кратаў ён нічым, а Францусь усё душыў, усё крапчэй сьціскаў горла Мікіты, усё нешта мармытаў з пенаю ў роце.

Пусьціў рукі тады, як ужо халадзеў Мікіта... І тады пот халодны выступіў на ілбу ў Француся, закалаціўся ўвесь...

З сваей бабай на агароды яго выцягнулі.

А волак гуляў у сівай барадзе туману раньшняга...

II

Кірмаш.

Яшчэ сонца не пасьпела ўсхапіцца з-пад сіняй коўдры і ліпуць патокі чырвані на вёску, яшчэ шэрае сьвітаньне коўзалася па вуліцы і ў завулках за хатамі, яшчэ ня ўсьпелі пацягнуцца прадраньшнім уздыхам і перагаманіцца ціхай гаворкаю кучаравыя бярозы ды ліпняк—а ўжо па пыльнай вуліцы цягнуліся фурманкі гасьцей з суседніх вёсак. На кожным возу было поўна баб, а ў іхніх каленях, капустнымі качанамі ва градах, тарчалі дзіцячыя галовы.

Мужчыны ў чыста-белых, сваей работы, штанох, у сьвітках «па-сьвятошнаму», з ціхім задумам ішлі за вазамі, і то той, то другі сыходзілі з вуліцы к варотам хаты знаёмага ці радні..

Яшчэ мо' раней гэтых гасьцей у вёску прышлі і сядзелі ўжо каля капліцы багамолкі-бабы. Гэта з тых, што ахвяраваліся к гэтаму кірмашу даць ахвяру царкве і папу: ці за здароўе, ці за тое, што выздаравела ад цяжкой хваробы, ці каб скаціна вялася, ці за тое, «каб госпад бог скараў» каго небудзь...

І як толькі сонца пырснула з-за лесу жменямі жывога золата і птушкі аздобілі раніцу дзівотнымі сьпевамі—пачала валіць моладзь. Дзяўчаты, убраныя разнаколернымі вопраткамі часта ў шаўковых спадніцах ды ў гамбурскіх чаравіках, пад парасонамі, кучамі ды цэлымі ўзводамі падымаючы слупы пылу, плылі к капліцы; за імі сьледам, пабраўшыся за рукі, ішлі дзяцюкі.

Гэта дзяўчата, якім замуж даўно пара ці аж за пару пераваліла.

Гэта моладзь, запрудзіла цьвінтар, і выскаляючыся з кожнага праходзячага — разджала ў старых злосьць непамерную і агіду.

— Вы-б хоць ад царквы адступіліся і там-бы скалілі свае зубы, а то як возьмем калкі, дык не пасароміўшыся сьвятога кірмашу—галовы вам парасквашываем!..

Гарачылася не нажарты група старыкоў, стоячы воддаль капліцы і праводзячы злоснымі вачыма чалавек з дванцаць хлапцоў, якія наўмысьля сьмяяліся, кідалі ў натоўп самымі няпрыстойнымі словамі, і рабіла няма ведама што..

— Каму гэта?.. Нам?!.

Абазваўся адзін з хуліганаў і пры гэтым загнуў такое слова, якое, канешне, ніхто ня ўжывае ў новым быце.

— Ах вы... Ды мы вас зараз з гразёй тут зьмяшаем!!!

— Троньпа толькі!.. Ну тронь!..

— І тронем!.. Аж сьвету ня ўбачыш...

Пакуль на цьвінтары адбывалася гэткая сцэна, старэйшыя мужчыны ўзялі з капліцы пратэсы, чорнае пакрывала і паківалізя цераз вёску...

А як кончылася абедня—прынесьлі ў капліцу Мікіту—нябожчыка. Пасінела-чорны на выцягнутай шыі яго твар, з дакорам пазіраў напоўадчыненымі мутнымі вачыма на ўсіх і як-бы пытаўся ў стаячага ў нагах яго папа, што махаў раз-по-разу кадзілам, махаў ды пагардна задзіраў голаў пры кожным „возгласе".

— Наўжо-ж нігдзе праўды няма?... Няўжо ўсё такое жыцьцё сьляпое, мізэрнае, благлуздае, што і ты яшчэ ўсім у вочы дым пускаеш, каб ня бачылі ўсіх зьдзекаў?

Нібы сьмяяўся Мікіта адным вусам, хітра падміргаваў папу і скаліў зубы цераз тонкія пасінеўшыя вусны.

А ў галовах: жонка. Галавой дзівіцца, ды ценка-працягла галосіць, усхліпывае ціхім голасам...

— А мой-жа ты бацячка?!.

А мой-жа ты родненькі!..

А на каго-ж ты мяне пакідаеш?..

А куды ты выбраўся,

галубочак мой шызанькі?!.

А дзеці—як птушкі малюпатанькія, ськівутыя ненарокам з гнязда,—зьбіліся ў кучу, пабраліся за рызманы адзін у аднаго і шырока—рашчыненымі вачыма глядзяць на бліскучую рызу папа, на сьвечкі, на шырокі жоўта-белы лоб свайго бацькі... Некалькі руплівых баб пачалі ўгаварываць удаву і супакойваць...

Пахавалі Мікіту як і кожнага, нават на чырвона-жоўтую насілку і два паленых накрыж палажылі, і як усе пачалі разыходзіцца па хатах цягнучы за сабою чараду сваякоў «спакірмашаваць»—поп; згарнуўшы аблачэньне, надыйшоў к удаве Мікіціхе і ласьліва памазаў:

— Супакойся, галубка, супакойся!.. Усе мы пад богам ходзім... Скруха!.. Так... На ўсё воля гасподняя!.. Яго сьвятая воля, ён і ўзяў!..

— Ды дзе там чорт яго во...

— Ах!?. Воля твая гасподняя!..

— Мікіціха!?.. Мікіціха—богаадступніца, тры пудзікі гарні!.. Памалюся і за цябе грэшную.

— Бацюшка, пашкадуйце!.. Дзеткі-ж...

І не магла дагаварыць бедная ўдава і патокай цэлай разьлілася ў сьлязах.

— Бабка, няма калі гаварыць з табою!.. Людзі чакаюць мяне!.. Бог табе аддасьць!.. Тры гэтых, значыцца, пудзікаў ўсыплеш!.. Бог аддасьць!..

І памахаўшы ў сябе над носам шырокай і валасатай рукою—пашыбаў цераз цьвінтар на вуліцу, дзе хлопцы - буяны ўжо ўсьпелі насьцёбацца, і пачыналі крыху дражніцца каламі...

А ў кожнай хаце праз расчыненыя вокны вясельле стаўбом неслася на вуліцу, рвалася ўшыркі і ўверх. І далёка за вёскаю, у сухіх палёх, на дарозе, астанаўліваўся які-небудзь нятугойшы селянін і доўга пазіраў на гэтую вёску ды прыслухоўваўся, а потым здагадываўся:

— Кірмаш гуляюць!.. А я думаў—пажар!..

І плюнуўшы ішоў далей.

А як ішла Мікіціха па вуліцы- старалася сігаць хутчэй, каб нікога ня бачыць і нічога ня чуць, каб гэтыя п'яныя гукі не раскалупвалі і не без таго хворае сэрца, не раджалі непамерную крыўду на бацькоў—п'яніц, што заўжды насьміхаюцца над гаротнымі...

А глыбока недзе ў грудзёх тачылася крыўда...

А як дамоў прышла—няпрыветна хата яе сустрэла, дзікай уцехай адазваліся вуглы на яе плач, злосьцю Францусёвай нахмурнасьці абразы глянулі на Мікіціху... І сьцюдзёна зрабілася ёй, аж дрыжыкі прахвацілі і няпрыемнасьцю ў сьпіне адгукнуліся.

Дым дагарэлай сьвечкі, што ў жыцце на стале кончыла тлець, кудлачыўся дзівоснымі краскамі.

І думкі, мо' першы раз на ўсім жыцьці Мікіціхі, думкі сталыя, памалу пачалі раджацца.

— От яно жыцьцё сібернае?!. Няўжо-ж і гараваць мне трэба ўвесь век свой бабскі?!. Ось думала з кожным днём, з кожным годам, што палепшае, наладзіцца... адхліпнёмся мы і тады зажывём... Ажно вось што!..

І ўзноў паліліся сьлёзы з запаленых яе вачэй.

— Няўжо-ж і суда для іх няма?.. Няма ўлады, каб пакараць, абсчы?!.

І падумаўшы—яна ўстала рашучая, зьбялелая, з порсткім гарачым вагнём уваччу, і ўзяла самага меншага на рукі.

— Ідзём дзеткі!..

І вышла з хаты.

А сонца кроўю мазала сьцены хат, дыхаў вечар змораны—цяжкім цяплом, а вуліца сальвала пылам.

— Мамка.. татку пойдзем шукаць?..

— К татку...

Мікіціха нэрвова сашчаміла вусны. Яна проста, паважнай поступ'ю ішла к Францусю.

Яшчэ далёка не дайшла да калiткі яго двара, а здтуль да слыха Мікіціхі даносіўся: сьмех, песьні, п'яны гул, бразганьне пасуды!..

— Гуляюць, піруюць забойцы..,

І надоўга думаючы, яна адчыніла калітку Францусёвага двара і ўвайшла на двор з усімі сваімі дзецьмі. На двару хадзілі п'яныя і на Мікіціху ніхто не зьвярнуў увагі, а калі-ж яна ўвайшла ў пакой—дык змоўкла вясельле, сьціх сьмех, і голас Француся, які ўсё бубнеў на вуха папу аб працэсе забойства ім Мікіты—змоўк... Усе адчулі сябе як-бы віноўнымі перад гэтай бабай-удавою, як бы папаўшыміся ў вялікім злачынстве.

— Францусь... Мікіціха.. —нехта шэптам кінуў цераз стол. Але Францусь ужо даўно заўрыкмеціў, раней мо' як усе з гасьцей. Падняў сваю асобу і крадучыся, як кот, падышоў да яе.

— Ну, Мікіціха!.. Ідзі прыткніся.., у канцы дзе...

Забушавала кроў у Мікіціхі, к твару падступіла, чырваньню заліло, абурэньне нейкае нутранае працяло яе і ні то думка, ніто пачуцьцё скаўзанула ў яе:

— Задабрыць хоча... Кроў нашу з сваіх рук—самагонам змыць думае!

І прарвалася ў Мікіціхі як вада вясеньняя загачаная, разьлілася жаласьцю шырокаю, нясутрыманаю...

— Ах, ты, каб табе рукі паадсыхалі, каб ты сваіх дзетак і жонку асірапіў, як асіраціў нас бедных!..

Сунуціўся і адступіў назад к гасьцям Францусь, як-бы баючыся, што вось павінна ўсё зараз здарыцца як яна казала, і што ўсё гэта абваліцца на яго галаву...

Падняўся поп і, зьняўшы цераз галаву свой крыж, панёс яго перад сабою к Мікіціхе, як бы баронячыся і бароначы ўсю хату гэту ад нячыстае сілы, якая зараз-жа павінна згінуць, як змоўкне баба.

— Пацалуй расьпяцьце, Мікіціха!.. Накарае цябе бог!.. Усё несьць ад бога і волас не спадзе з галавы...

— Адступіся, бацюшка, ад мяне з сваім крыжам!.. Чаму гэта ўсё мяне будзе бог караць бедную ўдаву.. гаротніцу?.. Чаму вунь ні яго пакарае, забойцу гэтага?! Адступіся ад мяне!..

А ты, забойца, забірай дзяцей і кармі іх... Вось кідаю я іх табе.

І пасадзіўшы з рук сваіх малое на падлогу—яна хутка адчапіла шэсьцяра ручак ад свaей спадніцы і пхнула трох абарванчыкаў уперад, к сталу...

А дзеці, з немым крыкам і плачам уцяклі з хаты і апанаваўшы маці, прыгарнуліся к ёй і ўздрогіваючы ўсім, мізэрна-худанькім цельцам, цісьнуліся адно к аднаму...

— Дзе... тачкі... лю... бяя...

Ледзь чутна, як гутарка сьпелых калосьсяў, шаптала ім маці.

Ніхто з кірмашуючых не зьвярнуў на гэты крык і гвалт аніякае ўвагі, бо ўсё-роўна, што гэтак і трэба было, а з пакояў Француся ўзноў панесьліся ўсёй шырынёй кулацкай разухабістасьці і буйныя песьні, саромлівыя выкрыкі, ды дзікі нечалавечы гуд-крык...

Гуляў вечар змрокамі, цені клаў шырокія і тапіў усё муцьцю чарніьлвай. Сьціхла ў палёх далёкіх. Толькі вёска кірмашавала: цевьмі п'янымі хісталася па-завугольлю.

М. НІКАНОВІЧ.

*)Канец. Гл. «С. Б.» № 140.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра скасаваньне пастановы ЦВК і СНК БССР „Аб адзіным сельска гаспадарчым падатку“ за 25 красавіка 1927 г.

У зьвязку з выданьнем пастановы ЦВК Саюзу ССР за 21 красавіка 1928 году «Аб адзіным сельска-гаспадарчым падатку» („Известия ЦИК СССР і ВЦИК РФСССР“ 1928 г., № 94) і пастановы ЦВК і СНК БССР за 10 мая 1928 г. «Пра адзіны сельска-гаспадарчы падатак на 1928-29 год» («Савецкая Беларусь» 1928 г., № 109) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць скасаваць сваю пастанову за 25 красавіка 1927 г. «Аб адзіным сельска-гаспадарчым падатку» (З. З. БССР 1927 г., № 24, арт. 113).

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў**.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**.

Ч. в. аб. Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Сташэўскі**.

14 чэрвеня, 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об отмене постановления ЦИК и СНК БССР «О едином сельско-хозяйственном налоге» от 25 апреля 1927 г.

В связи с изданием постановления ЦИК Союза ССР от 21 апреля 1928 года «О едином сельско-хозяйственном налоге» («Известия ЦИК СССР и ВЦИК РСФСР» 1928 г., № 94) и постановления ЦИК и СНК БССР от 10 мая 1928 г. «О едином сельско-хозяйственном налоге на 1928-29 год» („Савецкая Беларусь“ 1928 г., № 109) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют отменить свое постановление от 25 апреля 1927 г. „О едином сельско-хозяйственном налоге“ (С. З. БССР 1927 г., № 24, ст. 113).

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков**.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед**.

Вр. исп. об. Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Сташевский**.

14 июня, 1928 г.
г. Минск.

ПАСТАНОВА

ЦЭНТРАЛЬНАГА ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТУ І САВЕТУ НАРОДНЫХ КАМІСАРАЎ БССР

пра зьмену ўвагі да артыкулу 1 пастановы ЦВК і СНК БССР «Аб перадачы пад загад камунальных аддзелаў часткі жылое плошчы немуніцыпалізаваных будынкаў».

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць запісаць увагу да артыкулу 1 сваё пастановы „Аб перадачы пад загад камунальных аддзелаў часткі жылое плошчы немуніцыпалізаваных будынкаў“ (З. З. БССР 1927 г., № 47, арт. 253) у наступнай рэдакцыі:

„Увага. Гэты артыкул не пашыраецца на дамы альбо часткі дамоў, пабудаваныя рабочаю ці агульнаграмадзянскаю жыльлёва-будаўнічаю каапэрацыяй, на дамы альбо часткі дамоў, пабудаваныя на праве забудоўкі, на дамы, жылая плошча якіх не перавышае 50 квадратных мэтраў, а таксама на атэлі, заезныя двары і д. т. п., якія адчынены і эксплёатуюцца ва ўстаноўленым парадку».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў**.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**.

Ч. в. аб. Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Сташэўскі**.

14 чэрвеня, 1928 г.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

ЦЕНТРАЛЬНОГО ИСПОЛНИТЕЛЬНОГО КОМИТЕТА И СОВЕТА НАРОДНЫХ КОМИССАРОВ БССР

об изменении примечания к статье 1 постановления ЦИК и СНК БССР „О передаче в распоряжение коммунальных отделов части жилой площади немуниципализированных строений“.

Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют изложить примечание к статье 1 своего постановления «О передаче в распоряжение коммунальных отделов части жилой площади немуниципализированных строений» (С. З. БССР 1927 г., № 47, ст. 253) в следующей редакции:

«Примечание. Настоящая статья не распространяется на дома или части домов, возведенные рабочей или общегражданской жилищно-строительной кооперацией, на дома или части домов, возведенные на праве застройки, на дома, жилая площадь которых не превышает 50 квадратных метров, а также на гостиницы, заезжие дворы и т.п., открытые и эксплоатируемые в установленном порядке».

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков**.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед**.

Вр. исп. об. Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Сташевский**.

14 июня, 1928 г.
г. Минск.

ПАСТАНОВА

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену артыкулу 111 і 112 Кодэксу Законаў аб Працы БССР.

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць паводле пастановы ЦВК СССР за 23 красавіка 1928 году «Пра сьвяточныя дні, прысьвечаныя дню Інтэрнацыяналу, і пра асобныя дні адпачынку» (З. З. СССР 1928 г., № 22, арт. 194) зрабіць у артыкулах 111 і 112 Кодэксу Законаў аб Працы БССР (З. З. БССР 1928 г., № 11, арт. 88) наступныя зьмены:

1. Пункт «д» артыкулу 111 запісаць так: «д) 1 і 2 мая—дні Інтэрнацыяналу»;
2. У артыкуле 112 замест: «сем дзён адпачынку» напісаць: «шэсьць дзён адпачынку».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў**.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**.

Ч. вык. аб. Сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Сташэўскі**.

14 чэрвеня, 1928 году.
г. Менск.

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об изменении статей 111 и 112 Кодекса Законов о Труде БССР.

Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют согласно постановления ЦИК СССР от 23 апреля 1928 года „О праздничных днях, посвященных дню Интернационала, и об особых днях отдыха“ (С. З. СССР 1928 г., № 22, ст. 194) произвести в статьях 111 и 112 Кодекса Законов о Труде БССР (С. З. БССР 1928 г., № 11, ст. 88) следующие изменения:

1. Пункт «д» статьи 111 изложить так: «д) 1 и 2 мая—дни Интернационала»;
2. В статье 112 вместо: «семь дней отдыха» написать: «шесть дней отдыха».

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков**.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед**.

Вр. исп. об. Секретаря Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Сташевский**.

14 июня, 1928 года.
г. Минск.

Загатоўка другараднай сыравіны належна не разгорнута.

СЕЛЬСКА-ГАСПАДАРЧАЯ КААПЭРАЦЫЯ ПА ЗВЫЧАЮ СЬПІЦЬ. ГАДАВЫ ПЛЯН ПА ЗАГАТОЎЦЫ КАСЬЦЕЙ ЗА 8 МЕСЯЦАЎ ВЫКАНАНЫ НА 46%.

У параўнаньні з мінулым годам і папярэднімі месяцамі загатоўка другараднай сыравіны праходзіць крыху лепш, але далёка яшчэ ня так, як гэта вымагаецца нашымі загатоўчымі плянамі.

Возьмем к прыкладу загатоўку рызьзя, дык у першым квартале бягучага гаспадарчага году было загатоўлена 397 тон, у другім квартале—1430 тон і за два месяцы трэцяга кварталу ўжо загатоўлена 1375 тон. З прыведзеных лічбаў мы бачым, што загатоўкі з кожным месяцам павялічваюцца, але калі параўнаем вынікі загатовак з нашымі плянамі, дык прыдзецца сказаць, што тэмп загатовак яшчэ недастатковы. У трэцім квартале неабходна загатовіць 4050 тон, а за 2 месяцы загатоўлена толькі 1375 тон.

У чым-жа справа, што загатоўкі разгарнуліся ня так, як нам патрэбна?

Праўда, часткова тут вінавата кепскае надвор'е, але галоўная прычына хаваецца ў тым, што з боку нашых загатоўчых арганізацый (асабліва сыстэмы сельска-гаспадарчай каапэрацыі) няма належнай увагі загатоўцы гэтага віду другараднай сыравіны.

Пяройдзем да другога віду сыравіны—касьцей. Згодна пляну сёлета трэба загатовіць 4000 тон касьцей, а на першае чэрвеня, гэта значыць за 8 месяцаў, загатоўлена толькі 1850 тон, ці 46 проц. гадавога заданьня. У слабым выкананьні заданьня па загатоўках касьцей вінаваты нашы загатоўцы, якія недастаткова папулярызавалі сярод сялянства загатоўку гэтай сыравіны.

Недастаткова таксама арганізавана зборка касьцей у горадзе.

Мы ведаем, што мяса ў гарадох спажываецца ў вялікай колькасьці, а вынікі загатовак далёка нездавальняючыя і сыравіна звычайна прападае. Маюцца працкалектывы, якія вядуць загатоўку касьцей, але ў гэтых калектывах чакаюць, пакуль да іх прывязуць сыравіну, а не падумаюць аб неабходнасьці наладзіць збор яе праз сяброў калектыву. Ніхто ў нас яшчэ не падумаў аб тым, каб да збору касьцей прыцягнуць гарадзкую бедната, якая магла-б мець на гэтай працы той ці іншы заробак.

Як стаіць справа з загатоўкай кішок?

Водлуг пляну трэба было за год загатовіць 200000 камплектаў гавяжых кішак, 150000—бараньніх, 10000—сьвіных і 500000 штук цялячых страўнікаў. Між тым загатоўлена за паўгодзьдзе 97000 камплектаў гавяжых кішак, 24000—бараньніх, каля 9000—сьвіных і толькі 89000 штук цялячых страўнікаў. Адгэтуль відаць, што справа загатоўкі кішсыравіны пакуль што ідзе слаба.

Прычына ў тым, што дагэтуль вельмі кепска пастаўлена справа збору кішсыравіны па вёсках і ў большасьці гэта сыравіна гіне бяз ніякай карысьці ня толькі для дзяржавы, але і для самаго селяніна.

Белдзяржгандлю ў свой час не адзін раз даваліся дырэктывы выдаць папулярную літаратуру па загатоўцы кішэчнай сыравіны, але яшчэ яе дагэтуль няма і большасьць сялянства, магчыма, зусім ня ведае пра тое, што вядуцца загатоўкі гэтага віду сыравіны.

Гаворачы аб працы нашых загатоўчых арганізацый, неабходна адзначыць, што ўвесь час плацецца ў хвасьце сыстэма сельска-гаспадарчай каапэрацыі. Між тым сетка яе досыць шырока і глыбока раськінута па тэрыторыі БССР, а адгэтуль сельска-гаспадарчая каапэрацыя мае вялікія магчымасьці разгарнуць шырока загатоўчую працу. Белсельсаюзу трэба яшчэ і яшчэ раз падумаць аб уцягненьні ў загатоўчую працу ўсёй сваёй сыстэмы.

Між тым практыка кажа, што і сам Белсельсаюз вельмі мала дбае аб пашырэньні загатовак. К прыкладу: Наркамгандль пытаецца ў Белсельсаюзе—што яны бадуць загатаўляць з другараднай сыравіны.

Белсельсаюз адказвае: рызьзё, лексыравіну і грыбы.

А дзе-ж, таварышы з Белсельсаюзу, іншыя віды сыравіны, як кішкі, косьці, рагі, капыты і г. д., якія зьяўляюцца ў большасьці экспартнай сыравінай і якая гіне без карысьці ў сялянскіх гаспадарках, якія сельска-гаспадарчая каапэрацыя выключна абслугоўвае?

У заключэньне пару слоў аб надыходзячым сэзоне загатоўкі лекавай сыравіны:—загатавіцельныя арганізацыі павінны разгарнуць падрыхтоўчую працу і ўцягнуць у загатоўку гэтага віду сыравіны шырокія масы сялянства.

ХРОНІКА.

Арганізацыя сельскіх судоў.

Прэзыдыюм Менскага акрвыканкому пастанавіў арганізаваць у двох сельсаветах (у Барысаўскім і Самахвалавіцкім раёнах) сельскія суды.

Суды абіраюцца на агульных сходах грамадзян, якія карыстаюцца выбарчымі правамі. Суд складаецца з старшыні (члена сельсавету) і 12 членаў. У пасяджэньнях суду прымаюць удзел старшыня суду і 2 членаў па чарзе. Суд разглядае грамадзянскія справы кашто[illegible] [illegible] выпал[illegible] бакі [illegible]

[illegible]

Рамонт клюбу Карла Маркса.

5-га [illegible] ральна[illegible] Карла Маркса. Сам[illegible] праведз[illegible]

Так[illegible] боўны [illegible] лой з[illegible]

Фасад будынку з боку вуліц Карла Маркса і Энгельса будзе таксама афарбован.

У час рамонту вялікая заля будзе даабсталявава і для яе будзе закуплена частка новай мэблі.

[illegible] ліпеня зачыняецца на 1 месяц.

Рамонт клюбу будзе каштаваць ад 15.000 да 17.000 руб. і да 15 верасьня мае быць закончан.

Неспадзяваная сьмерць.

Учора ў 6 гадз. 15 хвілін вечара ў Першай Дзяржаўнай друкарні (наборнае аддзяленьне «Савецкай Беларусі») неспадзявана памёр рабочы-наборшчык С. М. Субач.

А чаго памёр т. Субач, пакуль што невядома. У часе набору ён упаў на падлогу і праз 7-8 хвілін памёр.

Была выклікана карэта хуткай дапамогі, але яна аказалася ўжо непатрэбнай.

Вытворчасьць арцеляў краўцоў.

[illegible] Беларускамзастрахаваньню, а рашту [illegible] заводаў ніваявая сетка спажывецкай каапэрацыі.

Падрыхтоўка да тыдню абароны.

Менскі акруговы савет Осо-Авіяхіму пачаў падрыхтоўчую працу да правядзеньня кампаніі «Тыдзень Абароны» па Менскай акрузе.

Ужо выдзелена камісія для выпрацоўкі пляну правядзеньня кампаніі.

„Тыдзень абароны“ будзе праводзіцца з 15-га па 22-га ліпеня.

У працягу „Тыдню Абароны“ будзе праведзена кампанія па ўцягненьні новых кадраў рабочых і сялян у сябры Осо-Авіяхіму і папулярызацыі ідэй Осо-Авіяхіму. Таксама будуць падведзены вынікі ваенізацыі сярод працоўных і дасягненьняў у гэтым напрамку.

Будаўніцтва дарог у акрузе.

Праца на будаўніцтву дарог у Менскай акрузе разгарнулася і забясьпечвае выкананьне вызначанага пляну. Матар'яламі і рабочай сілай работы забясьпечаны.

Слаба разгорнуты работы па сельскаму дарожнаму будаўніцтву і асабліва па дарожнаму будаўніцтву за рахунак самаабкладаньня.

Лес для сельскага дарожнага будаўніцтва адпускаецца не заўсёды добрай якасьці.

Затрымліваецца выдача зарплаты рабочым, бо несваячасова адпускаюцца сродкі, вызначаныя па бюджэту.

Арганізацыя фонду дапамогі бяспрытульным.

У сучасны момант арганізован рэспубліканскі фонд дапамогі імя Леніна бяспрытульным дзецям у суме 300.000 руб.

На бягучы 1927-28 гаспадарчы год у гэты фонд ужо адпушчана з дзяржаўнага бюджэту 30.000 руб. і ад грамадзкіх арганізацый павінна быць сабрана 30.000 руб.

Гэткія фонды дапамогі бяспрытульным дзецям арганізаваны ва ўсіх акругах у суме 500.000 руб., якія павінны быць сабраны ў працягу 5-ці год, прычым 50 проц. гэтай сумы будзе ўнесена мясцовым бюджэтам.

Ужо ўнесена на бягучы 1927-28 год з мясцовага бюджэту ў акруговыя фонды 53.000 руб., гэткая-ж сума павінна быць сабрана і ад грамадзкіх арганізацый.

Сродкі на вытворчае крэдытаваньне сельскай гаспадаркі.

На будучы квартал Белсельбанк мае атрымаць 430 тысяч рублёў па ліміту і апрача таго на пакрыцьцё недахопу сродкаў на вытворчаму крэдытаваньню—600 тысяч рублёў за рахунак бюджэту 1928-29 году.

Разам з тым яшчэ застаецца непакрытым дэфіцыт на крэдытаваньне згодна пляну ў 700.000 руб. Белсельбанк падымае хадайнічаньне перад адпаведнымі органамі Саюзу аб адшуканьні крыніц для пакрыцьця гэтага дэфіцыту.

Новыя паштовыя агэнцтвы.

1-га чэрвеня адчынілася новае паштовае агенцтва па Чэрвенскім тракце ў доме № 74.

Апроч таго Менская паштова-тэлеграфная кантора адчыняе з 1-га ліпеня яшчэ 2 новыя гарадзкія паштовыя агенцтвы; адно на Ракаўскай вуліцы ў доме № 30 каля пляцу 25-га Кастрычніка і другое—у канцы Савецкай вул., дом № 180.

Жаночыя курсы.

16 чэрвеня ў Менску пры ЦВК адчыніліся курсы жанчын—членаў сельсаветаў з усіх раёнаў Беларусі. На курсы зьехалася 60 чалавек. Усе залічаны.

Курсы маюць на мэце даць падрыхтаваных жанчын для працы ў якасьці сэкратароў сельсаветаў. Адпаведна гэтаму складзена і праграма курсаў.

Больш усяго аддаецца ўвагі вывучэньню курсанткамі савецкага будаўніцтва эканамічнай геаграфіі Беларусі, дыктатуры пралетарыяту, спажывецкай каапэрацыі.

Таксама немалое месца ў навучальным пляне курсаў займае беларуская мова і матэматыка.

Дуброва.

Новая аўтабусная лінія

Менск—Сьмілавічы—Чэрвень—Бярэзіна.

З 20 чэрвеня адчыніліся аўтабусныя рэйсы Менск—Сьмілавічы—Чэрвень—Бярэзіна.

Аўтобус адыходзіць кожны дзень з Пляцу Волі а 3 гадзіне ўдзень. Абратна ў Менск прыбывае а 9 гадзіне раніцы.

Кошт праезду да Сьмілавіч—2 руб., да Чэрвеня—3 руб. 50 кап. і да Бярэзіны 6 р.

Фабрыка футравых капялюшаў.

Пры ВСНГ адбылася нарада „Швей бюро“. Нарада прызнала мэтазгодным унесьці ў 5 гадовы будаўнічы плян пабудову ў г. Менску фабрыкі футравых мужчынскіх, жаночых і дзіцячых капялюшаў. Кошт пабудовы фабрыкі вылічаны ў 500.000 руб. Фабрыка будзе абсталявана па апошняму слову заграннічнай тэхнікі.

Ліквідацыя аддзяленьня Прамбанку.

Беларускае аддзяленьне Прамысловага банку канчаткова ліквідуецца з 1 ліпеня 1928 г На час ліквідацыі ўпаўнаважаным Прамбанку прызначаны т. Кестэр.

Мяркуецца пабудаваць 33 смалакураных заводаў.

Менскі Акрвыканком даручыў інспэкцыі мясцовай прамысловасьці ў месячны тэрмін распрацаваць сетку новых смалакураных заводаў. У працягу 1—1½ гадоў мяркуецца на Менскай акрузе пабудаваць 33 смалакураных заводаў, якія будуць працаваць пераважна для экспарту.

Пабудова фабрыкі гузікаў.

Пры новай фабрыцы Меншвэю мяркуецца арганізаваць аддзяленьне па вытворчасьці гузікаў для бялізны. На гэтай вытворчасьці будзе працаваць 46 чалавек рабочых, якія ў адну зьмену будуць выпускаць 430 грос гузікаў. Гэта фабрыка згодна пляну будзе выпускаць прадукцыі больш як на 100 тыс. руб. Пабудова і абсталяваньне гузікавай фабрыкі будзе каштаваць 45 тыс. руб.

Крэдыты на перасеў ярыны.

Праўленьне Белсельбанку адпусьціла акругам на крэдытаваньне бядняцкіх гаспадарак для перасеву ярыны 28 тыс. руб. Апрача таго акрсельбанкам дазволена скарыстаць на гэту мэту 50 тыс. руб., якія засталіся нескарыстанымі на крэдытаваньне травасеяньня.

Збор паёў у спажывецкай каапэрацыі.

За 110 дзён па ўсёй сыстэме спажывецкай каапэрацыі сабрана паявых узносаў 1.107.000 руб. У другім паўгодзьдзі мяркуецца сабраць 400.000 р. і сярэдні аплачаны пай давесьці ў вясковай каапэрацыі да 6 р. 25 к. і ў рабочай—да 12 руб.

Рэарганізацыя беларускай канторы „Хлебапрадукт“.

З 1-га ліпеня Беларуская Кантора «Хлебапрадукт» рэарганізуецца ў Беларускую Кантору «Саюзхлеб». Завоз у БССР хлебных прадуктаў у далейшым будзе ажыцьцяўляцца выключна праз Кантору «Саюзхлеб». Загатоўку-ж хлеба будзе побач з «Саюзхлебам» весьці спажывецкая і сельска-гаспадарчая каапэрацыя.

Менскі дзень.

Звыш 20.000 кніг прададзена ў часе кніжнага базару. У большасьці прададзены кнігі па тэхніцы і сацыяльна-эканамічных пытаньнях.

Пэрсанальная пэнсія ў суме 20 руб. у месяц пачынаючы з 1 ліпеня прызначыла Міжведамсьцьвенная Камісія пры Нар. Кам. Сацыяльнай Забясьпекі сыну памёршага ссыльна-пасяленца Івана Сьцяпанавіча Кудраўцава.

Менскі гарсавет вылучыў камісію, якой даручана весьці назіраньне за выкананьнем пастановы гарсавету аб высяленьні непрацоўнага элемэнту з жактаў.

У прэзыдыуме Цэнтральнай Дзіцячай Камісіі пры ЦВК БССР.

Упарадкаваньне 170 бяспрытульных дзяцей.

Цэнтральная Дзіцячая Камісія прадугледжвае сёлета ўпарадкаваць 170 выхаванцаў-пераросткаў з дзіцячых дамоў.

З гэтага ліку дзяцей у сялянскія сем'і калектыўных і савецкіх гаспадарак будзе ўпарадкавана 50 дзяцей, у саматужнікаў—70 дзяцей і ў гарадзкія сем'і —50 дзяцей.

Акруговымі дзіцячымі камісіямі і т вам. Прыхільнік дзяцей ужо праведзена адпаведная падрыхтоўка на ўпарадкаваньні гэтых дзяцей.

На днях Цэнтральнай Дзіцячай Камісіяй будуць разьмеркаваны па акругах 14900 р. адпушчаныя на гэту патрэбу.

Папаўненьне Ўсебеларускай Дзіцячай Камуны.

Цэнтральная Дзіцячая Камісія дала развёрстку ўсім акруговым дзіцячым камісіям і т-вам „Прыхільнік дзяцей“ на пасылку ў Усебеларускую Дзіцячую Камуну — 50 бяспрытульных дзяцей.

Зараз у гэтай Дзіцячай Камуне знаходзіцца звыш 160 бяспрытульных дзяцей.

26.100 руб. на барацьбу з бяспрытульнасьцю на транспарце.

Саўнарком БССР, па хадайнічэньню Цэнтральнай Дзіцячай Камісіі і Нар. Кам. Асьветы, адпусьціў 26.000 руб. на ўпарадкаваньне бяспрытульных дзяцей, якія знаходзяцца на транспарце.

Гэтыя сродкі разьмеркаваны па акругах наступным чынам: Менскай, Гомельскай і Віцебскай па 6 тыс. руб., Аршанскай і Бабруйскай па 4 тыс. руб.

На гэтыя сродкі будуць упарадкаваны 130 дзяцей, якія знаходзяцца на транспарце.

Палажэньне аб мерапрыёмствах па барацьбе з дзіцячай бяспрытульнасьцю.

Цэнтральная Дзіцячая Камісія распрацавала палажэньне аб мерапрыёмствах па барацьбе з дзіцячай бяспрытульнасьцю.

Гэтае палажэньне ахапляе ўсе моманты ў галіне барацьбы з дзіцячай бяспрытульнасьцю.

Зараз палажэньне ўнесена на разгляд і зацьверджаньне Саўнаркому БССР.

Аўтадор за працай.

КУРСЫ ДАРОЖНЫХ МАЙСТРАЎ.

9-га чэрвеня ў Віцебску скончылі сваю працу па тэатрэтычнай падрыхтоўцы курсы дарожных майстраў, арганізаваная Віцебскім акруговым аддзяленьнем Аўтадору.

У сучасны момант курсанты накіраваны на практычную працу ў Віцебскую, Полацкую і Менскую акругі. Пасьля адбыцьця практыкі гэтыя курсанты будуць ізноў пасланы ў Віцебск для замацаваньня тэарэтычных ведаў, пасьля чаго яны будуць накіраваны на працу ў раёны. Усяго на курсах навучалася 39 чал.

АРГАНІЗАЦЫЯ НОВЫХ ЯЧЭЕК АЎТАДОРУ.

У сучасны момант наглядаецца рост ячэек Аўтадору ў раёнах і вёсках Менскай акругі.

Ужо арганізаваны новыя ячэйкі Аўтадору ў мястэчках: Узда, Койдаль, Плешчаніцы Лагойск, Астрашыцкі-Гарадок, Барысаў і Пухавічы, а таксама ў вёсках: Косьцевічы (Койданаўскі раён), Ізбішча (Пухавіцкі раён), Сеньніца (Самахвалавіцкі раён) і г. д.

Наглядаецца таксама рост ячэек аўтадору і ў горадзе.

Так, за апошнія 2 тыдні арганізавана каля 12 новых ячэек Аўтадору пры ўстановах і прадпрыёмствах.

ФІЗКУЛЬТУРА І СПОРТ.

Зноў перамога каманды прац. Асьветы.

У аўторак, 19 чэрвеня на пляцоўцы «Прафінтэрн» адбылося другое спатканьне баскетбольных каманд саюзу прац-асьветы і Зах. чыгункі (вынік першага матчу чамусьці спахаваны судкалегіяй). Зноў як і ў першы раз перамогу атрымала каманда працасьветы (19:17) і гэткім чынам каманда працасьветы атрымала агульнае першынства Менскай акругі па баскетболу.

Розыгрыш першынства па гарадках.

Учора пачаўся розыгрыш першынства Менскай акругі на гарадках. Гэта галіна спорту заваявала сымпатыі, асабліва заводзкіх і фабрычных фізкультурнікаў. З задавальненьнем можна сказаць, што тут больш чым дзе можна спаткаць дарослых рабочых, якія з захапленьнем прымаюць удзел у гэтай гульні.

Прыймае ўдзел каля 20 каманд.

КІНО.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	З аўторка, 19 чырвеня грандыёзны фільм „ЛІШНІЯ ЛЮДЗІ“ Пастаноўка рэжысэра Разумнага Пачатк а 8 гадзіне.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“.	З аўторка, 19 чэрвеня нямецкі мастацкі фільм „ПРАКУРОР ЮРДАН“ Ў 7 частках. Пачатак а 7 гадз. 15 хвілін.
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	З аўторка 19 чэрвеня „СЫНАБАР“ у 3-х сэрыях Дзьве сэрыі (13 частак) у адзін сэанс
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З аўторка 19 чэрвеня „КАХАНЬНЕ Ў 16 ГОД“ Чарговая пастаноўка: «КАР'ЕРА ТАНЦОРКІ».

ДА ЎСІХ НАШЫХ ПАДПІСЧЫКАЎ.

ІДУЧЫ У ВОДПУСК ЦІ НА КАНІКУЛЫ, ПАВЕДАМІЦЕ ў кантору ваш новы адрас і вам будзе накіравана газэта па новаму адрасу.

Пры зьмене адрасу паведамляйце ваш стары адрас, праз каго здадзена падпіска і на які тэрмін.

Бяз гэтых вестак перамена адрасу РАБІЦЦА НЯ БУДЗЕ.

КАНТОРА.

Нам адказваюць.

— Па допісу селькора «Аб становішчы Плешчаніцкага Нардому» і пра нядбайныя адносіны загадчыка Нардому Лойкі да службовых абавязкаў Плешчаніцкі РВК паведамляе, што загадчык зьнят з працы і пераведзен у другое месца. Шырока працу ня можна разгарнуць у Нардоме з прычыны цеснаты будынку.

Бібліятэчнаму працаўніку грошы ня выплачваліся не па віне заг. Нардому Лойкі, а па прычыне адсутнасьці сродкаў. Таму бібліятэка і працуе 2 разы ў тыдзень. Цяпер прымаюцца захады да перабудовы Нардому, чым у значнай меры палепшыцца праца.

— «Сьведаючаму»—Аб лясох мясцовага значэньня“. Коханаўскі РВК (Аршаншчына) не адмаўляе недарэчнасьцяй, якія меліся пры разьмеркаваньні лесу ў в. в. Межыева і Відзінічы Аленаўскага с. с., што закрануты ў допісе. Нараканьні тлумачацца тым, што лес даваўся ў першую чаргу беднаце і тым, хто мае найбольшую патрэбу ў лесе. Кожны селянін, аднак, лічыць сябе раўнапраўным карыстацелем лесу і жадае для сябе з дзялянкі атрымаць тую частку, акая па яго думцы яму прыходзіцца. Больш заможныя, як былыя ўласьнікі гэтага лесу, таксама жадалі атрымаць дрова разам з беднымі, з чым не маглі згадзіцца РВК і с. с. лес быў разьмяркован правільна.

— Баравіку А. І. на допіс «Чаму зьнялі з страхаваньня“, Менакрстрахкаса адказвае што яна адмовілася страхаваць сяброў праўленьня с. г. крэдытных т-ваў на падставе тлумачэньняў Цустраху і Галоўсацстраху, якое гаварыць, што «сябры праўленьня прамысловых і сельска-гаспадарчых каапэрацыйных таварыстваў не падлягаюць сацыяльнаму страхаваньню (растлумачэньне Саюзнага Савету Сац. Страх. пры НКТ СССР ад 16-V-27 г. № 145). Працаўнікі, якія заняты ў т-ве па найму на ўмовах працоўнага дагавору і на якіх распаўсюджваецца калектыўная ўмова, і калі іх заробак зьяўляецца крыніцай іх існаваньня, падлягаюць сацыяльнаму страхаваньню на агульных падставах нават у тым выпадку, калі яны зьяўляюцца сябрамі т-ва, альбо сябрамі праўленьняў т-ваў.“

Па допісу карэспандэнта Г. Р. «Так камуністаў не павінна быць у партыі» (які ўжо быў зьмешчан у газ. «Праўда» № 36 ад 11-II-28 пад назвай „Трайца“) ЦКК КП(б)Б было зроблена расьсьледаваньне. У допісе адзначалася слабая праца ячэек ЛКСМБ, Мопру і самога Мяркулавіцкага с. савету (Бабруйшчыны) з прычыны таго, што ў с. с. працуюць тры партыйцы, якія займаюцца цёмнымі справамі і перашкаджаюць працы іншых т. т. У тым-жа допісе даводзілася, што ў партыю пралезьлі заможныя сяляне Хількевічы Андрэй і Міхась. Гэта апошні з Шыловічам Іванам сядзяць у с.-савеце, які ўвагі не зьвяртаюць на драпежніцтва на вёсцы, п'янства і развал грамадзкіх арганізацый.

У выніку расьсьледаваньня факты допісу часткай аб слабай працы камісій с.-с., ячэек ЛКСМБ і Мопру пацьвердзіліся. Заможнасьць Хількевічаў А. і М, а таксама няправільныя выбары А. Хількевіча ў каапэрацыю не адпавядае сапраўднасьці. Прэзыдыум Бабруйскай АКК РСІ зьвярнуў увагу на недахопы Царкаўскай партячэйкі і даручыў адначасова Рагачоўскаму райкому КП(б)Б зрабіць канкрэтныя мерапрыёмствы па паляпшэньні працы гэтай ячэйкі.

Аб працаўнікох калёніі „Сёмкава“.

У газэце «Савецкая Беларусь» № 130, ад 8 чэрвеня 1928 году быў надрукаван артыкул пад загалоўкам „Бацькаўская апека“.

У артыкуле пісалася аб злачынствах і безгаспадарчасьці ў дзіцячай калёніі «Сёмкава».

Гэтымі днямі справа «дзіцячых апякуноў» слухалася на Прэзыдыуме Менскага Акруговага Выканаўчага Камітэту

Прэзыдыум пастанавіў перадаць усе матар'ялы аб працаўнікох калёніі ў пракуратуру для сьледзтва і прыцягненьня вінаватых да адказнасьці.

Загадчык калёніі і кіраўнік гаспадаркі зьняты з пасады.

НАВУКА І ТЭХНІКА.

Як уплывае на расьліну даўжыня дню.

Амэрыканскія вучоныя Гарнэр і Аллард зьвярнулі ўвагу на вельмі цікавы факт: некаторыя расьліны аказваецца хутчэй растуць і цьвітуць пры штучным скарачэньні дню. Гэтыя расьліны—тытунь, кукуруза і інш.—з гэтай прычыны набылі назву «расьлін кароткага дню».

Побач з імі ёсьць шэраг расьлін, на якія падобныя зьмены даўжыні дню ўплываюць зусім адваротным чынам; напрыклад жыта, ячмень, авёс і некаторыя іншыя расьліны пры зьмяншэньні часу асьвятленьня цьвітуць пазьней, але ў гэтыж- час у іх значна разрастаецца сьцебель.

Досьледы амэрыканскіх вучоных, праца якіх працягваецца з 1922 году і ў СССР, маюць вялікае значэньне: ведаючы патрэбную колькасьць гадзін асьвятленьня тэй або іншай расьліны, можна найвыгадней разьмеркаваць поле пад пасеў тэй, або іншай збажыны. Апрача таго, шэраг вопытаў выясьняе магчымасьць рабіць у недалёкай будучыне культываваньне дзікіх расьлін, якія часам зусім нечакана, пад уплывам зьменаў даўжыні дню, давалі вельмі добрыя плады.

Аэро-гідро-аўтамабіль.

У Англіі толькі што сканструіравалі аўто-экіпаж, які аднача сна зьяўляецца аўтамабілем, аэрапланам і маторнай лодкай.

У сярэдзіне машыны ёсьць разгароджаная кабіна, у якой зьмяшчаецца некалькі пасажыраў. Знадворку машына мае паплавок, складныя крыльлі, хвост, руль і два прапэлеры. Каб перавесьці машыну з аднаго спосабу руху на другі патрэбна зусім няшмогa часу.

Калі спробы гэтай машыны дадуць добрыя вынікі, дык для камбінаваных падарожжаў па сушы, вадзе і паветру адкрыюцца шырокія пэрспэктывы.

Дырыжабль-гігант.

У Англіі зараз канчаюць будаваць аграмадны дырыжабль, прызначаны для рэгулярных рэйсаў паміж Эўропай і Амэрыкай Па сваей велічыне гэты дырыжабль будзе ў два з зішнім разы больш за самыя вялікія паветраныя караблі, якія толькі зараз існуюць.

Аб'ём дырыжабля — 250.000 кубічных мэтраў, даўжыня—каля 300 мэтраў. Корпус гэтага гіганта зроблен выключна з алюмінія. Агульная магутнасьць матораў дырыжабля—10.000 конскіх сіл. Напаўняецца дырыжабль геліем (лёгкі газ, які не можа ўсплыхнуць).

Каманда дырыжаблю складаецца з 30 чалавек, колькасьць пасажыраў—120.

Дырыжабль ў летні месяцы вылеціць у першы пробны палёт у Амэрыку. Пасажырскі білет будзе каштаваць 80 фунтаў стэрлінгаў (блізка 800 рублёў на нашы грошы).

Змаганьне з саранчой пры дапамозе... саранчы.

Міністэрства земляробства Грэцыі, сельская гаспадарка якой церпіць кожны год шматмільённыя страты ад саранчы, робіць вопыты змаганьня з саранчой новым вельмі цікавым спосабам. Дзеля змаганьня з саранчой практыкуецца вывезены з паўднёва-амэрыканскай рэспублікі Аргентыны гатунак саранчы, які важырае не збажыну, а саранчу-ж.

Саранча гэтага гатунку надта вялікая і пражэрлівая; дзякуючы гэтаму яна і спраўляецца з аграмаднай колькасьцю дробнай саранчы, ня робячы ніякай шкоды сельскай гаспадарцы. Вынікі вопытаў падаюць вялікія надзеі.

Гарадок пад зямлёй.

У Вэнгрыі недалёка ад Будапэшту існуе падзямельны гарадок. Ён узьнік у 1838 годзе пасьля страшэннай паводкі, якая разбурыла дамы і змусіла жыхарства шукаць прытулку ў глыбокіх вапняковых пячорах.

Зараз у гэтым гарадку жыве каля 1000 чалавек. Яны займаюцца пераважна культурай грыбоў, якім вельмі спрыяюць падземныя варункі. Затое ня вельмі спрыяюць гэтыя варункі здароўю людзей, што жывуць там: аб гэтым сьведчыць высокі процант дзіцячай сьмяротнасьці і спэцыяльныя навуковыя досьледы кліматычных асаблівасьцяй гарадка.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК.

(НА 21-VI 1928 г.).

Абл. 1 дзярж. паз.—прад. 4—60, куп. 4—58.

Абл. 2 дзярж. паз.—прад. 5—08,5 куп. 5—06,5

Абл. 2 сял. паз.—куп. 5.

Абл. 3 сял. паз.—прад. 5—03,5 куп. 5—01,5

Абл. 10 пр. паз. 27 г.—прад. 25—69, куп. 25—59.

Абл. дзярж. паз. 26 г.—прад. 120—50, куп. 118—50.

Абл. 12 проц. паз.—прад. 100—72, куп. 100—67.

Абл. 6 проц. паз. індустр.—прад. 24—70, куп. 24—60.

Расклад руху цягнікоў.

На М.Б.-Б.

Прыбываюць з Масквы.			Адпраўляюцца ў Маскву.		
№ 1	штодня—	6—13	№ 2	штодня—	0—21
№ 7	»	13—35	№ 8	»	19—45
№ 3	»	19—	№ 4	»	12—35
№ 21	»	8—10	№ 22	»	17—30

Прыбываюць з Стаўбцоў-Нєгарэлага			Адпраўляюцца на Стаўбцы-Негарэлае		
№ 2	штодня—	0—9	№ 1	штодня—	6—25
№ 52	»	11—52	№ 51	»	20—15
№ 56	»	23—25	№ 55	»	9—30
№ 58	»	8—50	№ 57	»	17—

На Заходніх чыгунках.

Прыбываюць

З Харкава	№ 9-х	—22 г. 57 хв
З Крэменчуга	№ 3	— 5 г. 50 хв.
З Жлобіна	№ 21	—17 г. 50 хв
Радашковіч	№ 24	—21 г. 36 хв.
»	№ 26	— 8 г. 40 хв.

Адпраўляюцца

На Харкаў	№ 10-х	— 8 гадз.
» Крэменчуг	№ 4	— 0 » 50 хв.
» Жлобін	№ 22	—15 » 50 хв
» Радашковічы	№ 23	—18 »
» »	№ 25	— 5 »

(Гэты цягнік ідзе ўсе дні тыдню, апрача серады, а ўсе іншыя цягнікі ходзяць штодзень).

З Аляхновіч-Радашковіч № 22—14 гадз 50 хв. і на Аляхновічы - Радашковічы № 21—7 г. 50 хв. адзін раз у тыдзень у сераду.

Паштовая скрынка.

Жукам. Ваш допіс «Факты, якія патрабуюць увагі» накіраван у рэдакцыю газэты „Чырвоная Зьмена“.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

Калектыў наборшчыкаў газэты „Савецкая Беларусь“ выказвае жаль з прычыны раптоўнай сьмерці таварыша па працы

С. М. СУБАЧА,

якая здарылася 20 чэрвеня ў 6 гадзін 15 хвілін вечара ў часе працы ў друкарні.

НЕ ПАЗЬНІЦЕСЯ З ПАДПІСКАЙ НА 2-ое ПАЎГОДЗЬДЗЕ

на самую папулярную распаўсюджаную беларускую

ГАЗЭТУ

„САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“

Орган Ц. В. К. Б. С. С. Р.

ЧАТЫРЫ РАЗЫ Ў МЕСЯЦ РАЗАМ З ГАЗЭТАЙ ПАДПІСЧЫКАМ РАССЫЛАЮЦЦА БЯСПЛАТНА ДАДАТКІ.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА:

На 1 месяц	— 90 к.	На 3 м-цы	2 р. 70 к.
» 2 м-цы	1 р. 80 к.	» 6 м-цаў	4 р. — к.
На год	8 р. — к.		

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты рог вуліц Ленінскай і К. Маркса; у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддзяленьнямі Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1-я Дзяржаўная друкарня.